ÑAPA
Weekendbijlage
van dagblad Amigoe
zaterdag 16 mei 2015

Leraar maakt eigen digitale lessen

Pagina 8 & 9

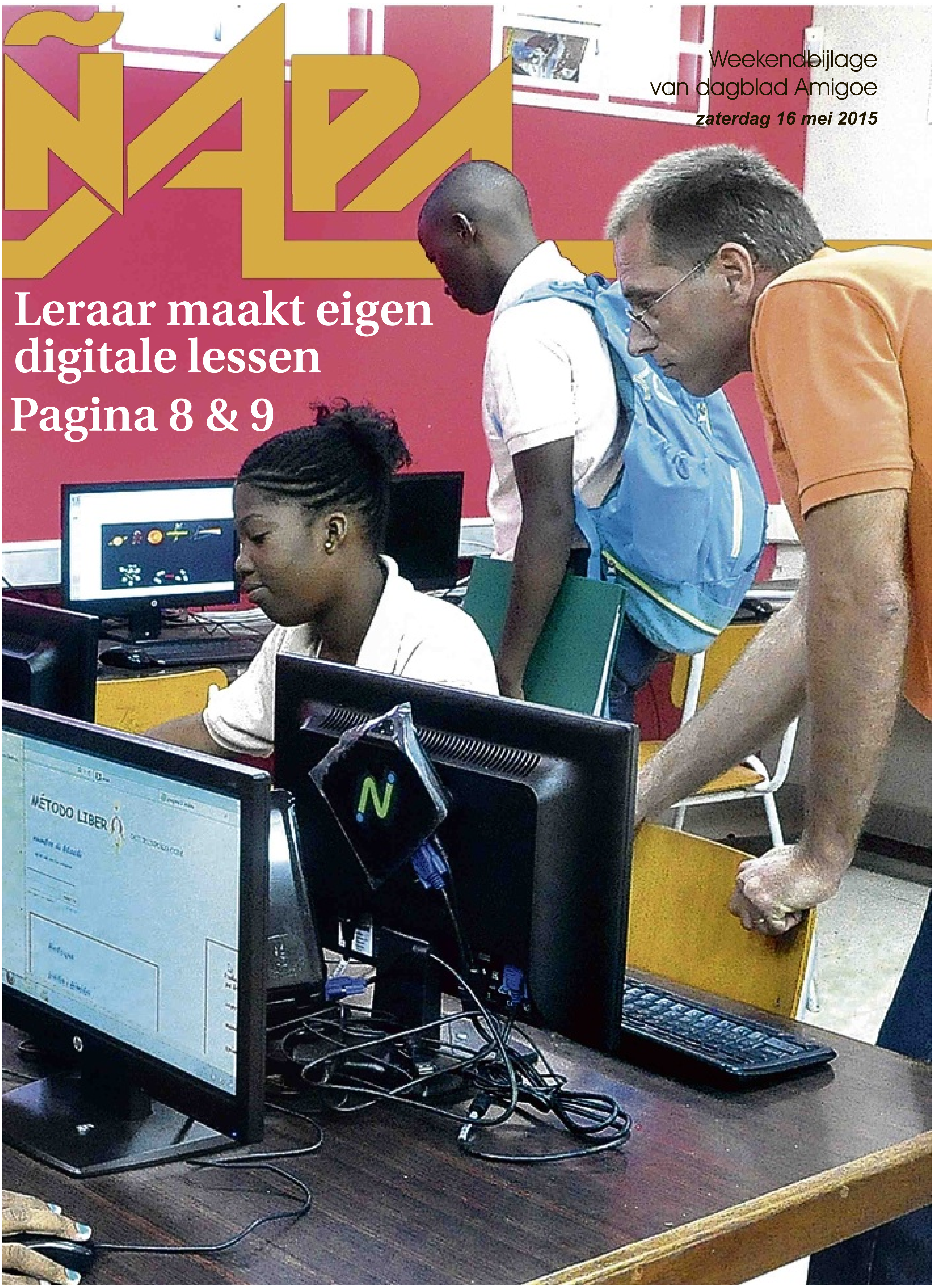

Inhoud

1 Voorpagina

2 Inhoud

3 Uitgelicht

4 Gezondheid

5 Reizen

6 & 7 Literatuur

8 & 9 Leraar ontwikkelt lesmateriaal

10 Management

11 Eten & drinken

12 & 13 Maquettes van St. Eustatius

14 Recht

15 Puzzels

16 Beroep onder de loep

Foto van de week.

Een ware blikvanger in de mondi van St. Joris. Een voorbeeld van pure conceptionele kunst. Wim van Wijk had tijdens een wandeling bij de St. Jorisbaai de camera in ieder geval gereed.

Heeft u een mooie foto? Stuur hem dan naar napa@amigoe.com

Colofon

BLADMANAGER Linda van Eekeres
email: napa@amigoe.com
telefoon: 7672000

EINDREDACTEUR Hans Vaders

VORMGEVING Wendela Ataliede
Oscar Vanegas

Voorpaginafoto: Ken Wong

Aan deze Ñapa werkten mee:

Marja Berk
Monique Casimiri
Hans de Haan
Brede Kristensen
Judice Ledeboer
Roangelo Lodewijks
Elton St. Jago
Jan de Ruijter
May Voges
Mineke de Vries
Miriam de Windt
Ken Wong

Thuis.

Nederland op zijn smalst

Monique Casimiri

Nederland is een fantastisch land om in te wonen. Er zijn ontzettend veel mogelijkheden, maar deze zijn niet oneindig. Veel mensen denken dat alles mag in Nederland vanwege de ruimdenkende wetgeving omtrent drugs, euthanasie, abortus en het homohuwelijk, maar soms kom je wel erg bedrogen uit. Dan denk je het goed te doen, maar helaas. Zo zag een oma jaren geleden op straat een plastic frietbakje liggen. Door iemand daar willekeurig neergegooid. Ze raapt het bakje op en gooit het in de dichtstbijzijnde openbare prullenbak die ze tegen komt. Daar stond toevallig ook een agent. Hij liep op haar af en ze verwachtte op zijn minst een compliment van de goede man voor haar optreden. De agent had echter een andere gedachte. Hij berispte de vrouw voor wat ze had gedaan en erger nog, hij gaf haar een bekeuring. Niet begrijpend wat ze verkeerd had gedaan vroeg de oma om opheldering. Volgens de agent had de vrouw het bakje mee naar huis moeten nemen om het daar vervolgens in haar eigen prullenbak weg te gooien. Het gevolg laat zich raden. Men raapt niets meer op. De gemeente is nu verantwoordelijk voor het schoonhouden van de straten. Dat kost geld en zal ergens van betaald moeten worden. Deze kosten worden doorberekend aan de inwoners van de gemeente. Met die geldboete erbij voor deze oma, is het toch een aardig spaarpotje voor de gemeente.

Een ander voorbeeld dat een paar weken geleden het nieuws haalde betrof twee kleuters. Zij waren met hun grootouders aan het wandelen en zagen in een parkje bloemen staan. Zij plukten een bosje van deze bloemen voor hun moeder. De stadswacht, die in de buurt was vond dit niet kunnen en schreef een boete uit van honderddertig euro. De grootouders vroegen om opheldering bij de stadswacht, en zijn verweer was dat de planten van iedereen zijn en niet voor een individu die ze thuis in de vaas wil zetten. Door ze in het park te laten staan kan iedereen ervan genieten. Daar zit zeker een kern van waarheid in, maar moet dat nou echt 130 euro kosten? En was het nu echt nodig dat die kleuters de al geplukte bloemen moesten inleveren? Terug stoppen in de grond is geen optie. Ik vermoed dat de desbetreffende stadswacht later op de dag een bezoekje aan zijn moeder heeft gebracht. Het meest schrijnende van dit alles vind ik nog wel dat de bloemen stonden op een stukje grond dat bedoeld was om honden uit te laten. Maar ik snap het wel. Als tegenhanger van al die hondendrollen plant de gemeente bloembollen, zodat de drollen minder in het zicht liggen. Waarschijnlijk hebben ze ook sterk ruikende voorjaarsbloemen gekozen zodat de stankoverlast die dit soort parkjes met zich meebrengt minder overheersend is.

Je mag hier in Nederland kiezen om te sterven, je mag ervoor kiezen om niet meer zwanger te zijn, je mag hier trouwen met wie je wilt, je mag hier zoveel drugs gebruiken als je zelf wilt, maar bloemen plukken... Helaas lieve kleuters, dat mag bij wet dus niet.

Uitgelicht.

Eerste BlueSeas Festival

Het Curaçao International BlueSeas Festival is de nieuwste loot aan de festivalboom van Fundashon Bon Intenshon die ook de initiator is van het Curaçao North Sea Jazz Festival en Curaçao International Film Festival Rotterdam. Ook hier werd samenwerking gezocht met Mojo Concerts. Vorige week donderdag en vrijdag werden de vier podia in Pietermaai beklommen door in totaal negen verschillende acts waarvan bezoekers helemaal gratis konden genieten. Op de foto's Kat Riggins, Lurrie Bell en The Reverend Peyton's Big Damn Band. Zaterdag was er een concert (met entree) aan de Kleine Werf van The 'Original' Blues Brothers Band en Buddy Guy (zie foto's).

Foto's: **Loek Heijst, Edsel Sambo en Wassef Sokkari**

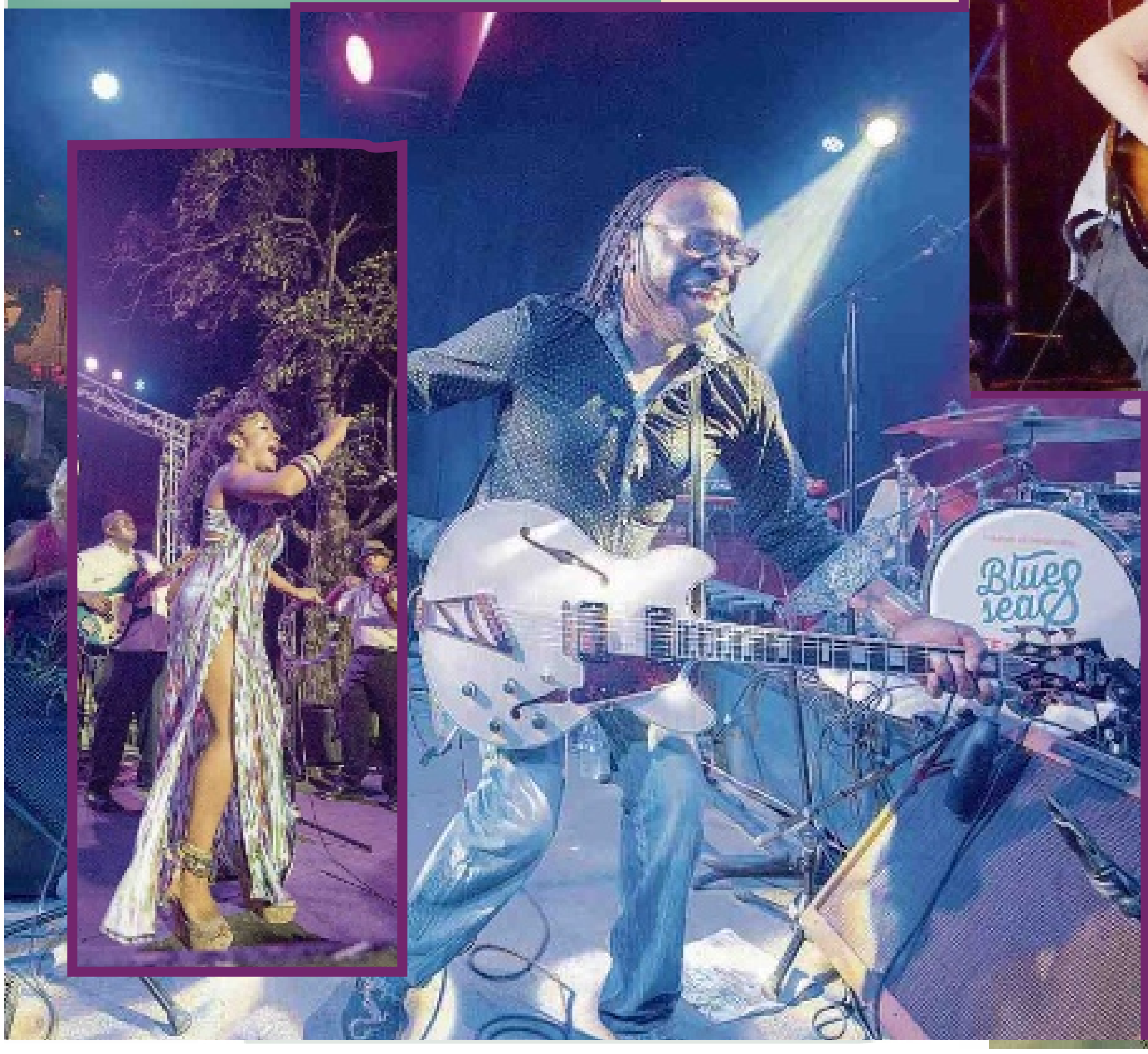

Medisch.

Knobbels, bobbels en blaasjes

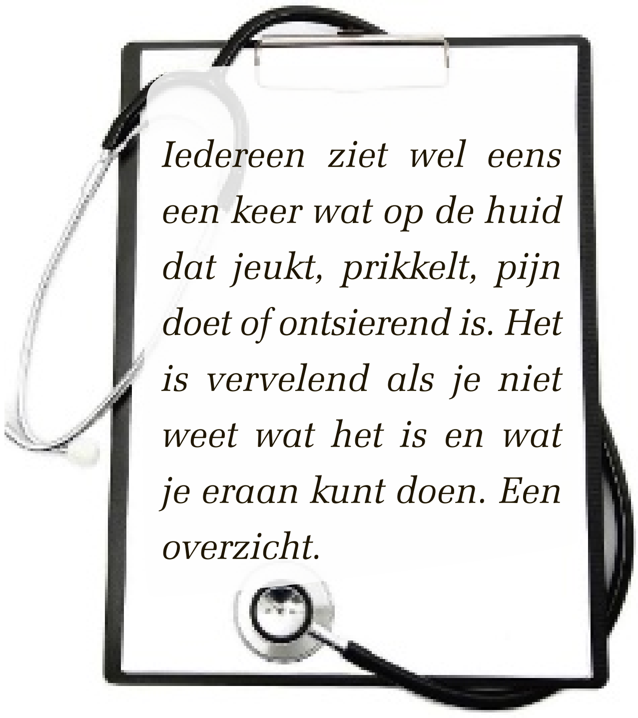

Iedereen ziet wel eens een keer wat op de huid dat jeukt, prikkelt, pijn doet of ontsierend is. Het is vervelend als je niet weet wat het is en wat je eraan kunt doen. Een overzicht.

Tekst: **Hans de Haan**

De meest bekende bobbels op handen en voeten zijn natuurlijk de wratten. Wratten worden veroorzaakt door een virus. Als dit virus in contact komt met de huid, kan een wrat ontstaan. Ze komen vooral bij kinderen voor. In principe zijn ze onschuldig. Het is niet bekend waarom de één wel wratten krijgt en de ander niet, maar in principe zijn ze onschuldig.
Het wrattenvirus komt overal voor, maar hun voorkeur gaat uit naar een vochtige omgeving, zoals een zwembad. Ook in gymzalen kan het virus zich via blote voeten gemakkelijk verspreiden. Soms zijn wratten hinderlijk, bijvoorbeeld als er eentje op de voetzool zit. Wratten verdwijnen over het algemeen vanzelf, maar dat kan maanden duren, bij sommigen zelfs jaren. Als ze echt storend zijn of een nare aanblik opleveren, kan de huisarts of huidarts die verwijderen. Een wrat op uw hand wordt aangestipt met vloeibare stikstof en een voetwrat met monochloorazijnzuur.

Vetbult of lipoom

Ineens ontdekt u een vreemde knobbel op arm of been of op de romp die geen pijn doet, maar wel opvalt. De meest voorkomende oorzaak is een lipoom of vetbult. Het is een onschuldig gezwel van vetweefselcellen die in de vetlaag onder de huid ontstaat. Het verschijnt plotseling en groeit niet of heel traag.

De oorzaak is niet bekend, maar ze komen bij de één vaker voor dan bij de ander en mogelijk speelt erfelijkheid een rol bij het ontstaan ervan, want in de ene familie komen ze vaker voor dan in de andere. Lipomen kunnen overal op het lichaam ontstaan waar vetcellen zitten, maar er lijkt een zekere voorkeur te bestaan voor de onderarmen, bovenbenen, hals en romp. Er kan een esthetische reden zijn om het lipoom weg te laten halen met het risico dat er een litteken achterblijft.

Ontstoken lymfeklieren

De lymfeklieren die dicht in de buurt van een infectie liggen, zwellen snel en worden gevoelig als het immuunsysteem vecht tegen ziektekiemen die de infectie veroorzaken. De lymfeklieren hebben normaal de grootte van een erwt en zijn te voelen in drie gebieden van het lichaam, de hals, de oksels en de liezen. Als de infectie met succes is bestreden, slinken ze weer geleidelijk, hetgeen wel een week kan duren.

De meest voorkomende oorzaken van zo'n lymfeklierzwelling zijn keel- en amandelinfecties die de klieren in de hals laten zwellen; huidinfecties van de arm laten de klieren in de oksel zwellen en infecties van het been of de geslachtsdelen laten de klieren in de lies zwellen. Een actieve lymfeklier kan soms de grootte van een knikker bereiken die ook meestal vanzelf weer verdwijnt, maar dat kan drie tot zes weken duren. Is dit niet het geval, dan is het verstandig de huisarts te raadplegen.

Knobbel op de pols

Op de pols kan een knobbel ontstaan ter plaatse van pezen of gewrichten, die een cyste wordt genoemd. Door overbelasting hoopt zich daar vocht op, waardoor er een met vocht gevulde zwelling ontstaat. Deze knobbels kunnen beroepsgebonden zijn (door repeterende bewegingen) of als iemand continu bewegingen maakt die hij/zij niet gewend is, zoals (het huis) schilderen. Soms zijn cystes een gevolg van anatomische afwijkingen.
Cystes kunnen geen kwaad, maar kunnen wel hinderlijk zijn, omdat ze het maken van bepaalde bewegingen belemmeren. Soms lost het probleem zichzelf op doordat de polscyste openbreekt en het vocht wegloopt. In de meeste gevallen moet zo'n cyste door een arts worden aangeprikt en leeggezogen. In zeldzame gevallen moet operatief worden ingegrepen.

Bobbels op het gelaat

Een plotseling verschijnend bobbeltje op het gezicht, in de hals of op de oogleden is vaak een fibroom. Ze kunnen op het hele lichaam opduiken, maar ze komen meestal in het gelaat voor. Fibromen zijn goedaardige bindweefselgezwellen die vaak met een klein steeltje aan de huid vastzitten. Hierdoor worden ze ook wel steelwratjes genoemd. Een duidelijke oorzaak ervoor is niet bekend, maar mogelijk speelt erfelijke aanleg een rol en ook de leeftijd speelt mee: ze komen minder vaak voor bij jonge mensen. Fibromen worden nooit kwaadaardig dus ze hoeven niet te worden verwijderd. Het bobbeltje kan echter ontsierend zijn en is er dus een esthetische reden om het te laten verwijderen door een dermatoloog die daarvoor over diverse technieken beschikt.

Koortslip

Een koortslip of herpes labialis is een virus-infectie van de huid op of nabij de lippen. De klachten beginnen typisch met plaatselijke jeuk en branderigheid van de huid. De huid zwelt op, wordt rood en vervolgens ontstaan kleine blaasjes. Na enkele dagen drogen de blaasjes in tot korstjes. Na ongeveer 10 dagen is de lip weer helemaal genezen. Kenmerkend voor een koortslip is dat deze met enige regelmaat terugkomt. De koortslip is zeer besmettelijk. Het virus zit in de blaasjes en de verse korstjes en kan door zoenen of ander lichaamscontact worden overgebracht. Voor baby's is een herpes-infectie wel gevaarlijk en soms zelfs dodelijk. Vermijd dus lichamelijk contact met een baby als u een koortslip heeft.

Gordelroos

De medische naam ervan is herpes zoster. Het is een pijnlijke, plotseling optredende huidreactie die gepaard gaat met kleine blaasjes. Het wordt veroorzaakt door een virus, verwant aan het waterpokkenvirus. Er ontstaan vlekken en blaasjes op één helft van het lichaam en ze zitten als het ware in een gordel op bijvoorbeeld de rug of de borstkas, vandaar de naam gordelroos. Het komt voornamelijk voor bij ouderen boven de 60 jaar en zelden bij kinderen.

De eerste klachten zijn meestal branderigheid en pijn in het huidgebied, de huid daar wordt rood en er ontstaan geleidelijk met helder vocht gevulde blaasjes die meestal in groepjes zijn gelegen. Na twee tot drie weken drogen de blaasjes in en verdwijnt ook de rode uitslag. Gordelroos geneest dus in principe spontaan. Gedurende deze gehele periode is er sprake van veel pijn in dit gebied. Goede pijnstilling is dus belangrijk.

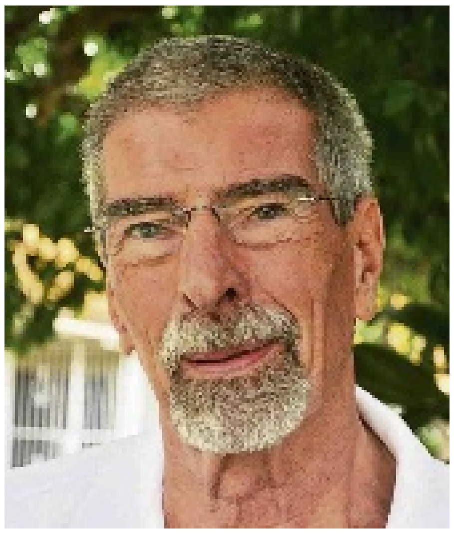

Hans de Haan is arts en jarenlang actief geweest als medisch adviseur bij diverse instanties.

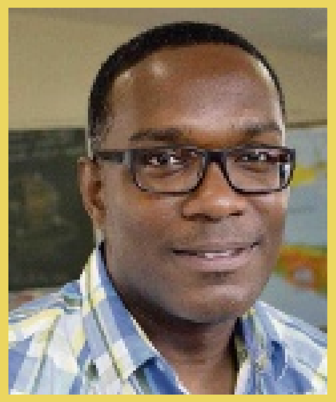

Work & Travel met Elton

Hoe meer hij reist, hoe meer hij van Curaçao gaat houden. Voorlopig is hij echter nog op wereldreis.
Docent Aardrijkskunde Elton Sint Jago doet in de Ñapa maandelijks verslag van zijn belevenissen.

Nieuw-Zeeland: 'Zuider Eiland'

Vanuit Auckland nam ik een vlucht naar Queenstown om mijn bezoek aan het Zuider Eiland te beginnen. Dit stadje telt rond de 30.000 inwoners maar gedurende het hoogseizoen worden dat er veel meer! Queenstown is de populairste bestemming in Nieuw-Zeeland, en terecht. De stad wordt omringd door besneeuwde bergtoppen (seizoensafhankelijk), prachtige valleien en het ligt aan de oever van het Wakatipu-meer met zijn azuurblauwe water.

Tekst: **Elton Sint Jago**

Behalve wintersporten, kan je verschillende dingen doen in en rond Queenstown zoals het populaire bungyjumping. Ik ontmoette twee ex-collega's en een vriend van me en met hen heb ik het grootste deel van mijn tijd doorgebracht. Met een kabelbaan zijn we omhoog gegaan om van het prachtige uitzicht over Queenstown te genieten. Hier deden we ook de 'luge-riding'. Je moet verder omhoog in een stoeltjeslift en daar hop je in een soort slee met wielen en je rolt via een speciale baan helemaal naar beneden!

Ik ging verder naar Te Anau, waar ik een andere ex-collega van me ontmoette. Te Anau heeft niet veel te bieden, maar het ligt niet erg ver van Milford Sound (Piopiotahi), een indrukwekkend fjord aan de westkust. Met een boot vaar je door het fjord tot aan de monding in de Tasmanzee. Aan beide kanten van het fjord zijn er hoge, steile rotsen en ik zag zeehondjes op de kleinere rotsen liggen. Het gebied kent zeer veel neerslag en zodoende waren er tal van watervallen te zien. Ik had geluk dat het een onbewolkte dag was.

Ik reisde verder naar Akaroa, een kleine nederzetting op het schiereiland Banks. Akaroa heeft van oudsher veel Franse invloed gehad en de straatnamen zijn bijvoorbeeld nog steeds in het Frans. Het is een rustig gebied en het is mooi groen, iets wat ik duidelijk vanaf de top van de 806 meter hoge Stony Bay Peak heb kunnen zien.

Samen met een Franse ex-collega deed ik er iets langer dan twee uur over om de top te bereiken. Ik bleef niet erg lang in Akaroa en ging verder naar Christchurch. De derde stad van het land met circa 350.000 inwoners heeft zwaar geleden na de aardbevingen in september 2010 en februari 2011. Het centrum werd hard getroffen en dat is tot nu toe duidelijk te zien. Veel gebouwen staan er helemaal verlaten bij, er wordt op veel plaatsen gebouwd en er zijn ook veel lege terreinen waar nog gebouwd moet worden. Het opbouwen verloopt traag vanwege problemen en vertragingen bij verzekeringsmaatschappijen om de claims uit te betalen.

Om mensen weer naar het centrum toe te krijgen, begon men met het 'restart'-project. Men zette een heleboel containers neer, in verschillende kleuren geverfd en omgetoverd tot bijvoorbeeld winkels en cafeetjes. Ook een postkantoor en banken zijn er te vinden. Hier bezocht ik 'Quake City', een soort museum speciaal gewijd aan de geschiedenis van aardbevingen in en rond Christchurch. Ik liep ook door de iconische Regent Street, met zijn kleurrijke, Spaanse architectuur. Hier rijdt de beroemde tram ook doorheen. Een bezoek aan het Canterbury Museum was ook de moeite waard. Vooral de gedeeltes gewijd aan de inheemse Moriori-stam en de expedities naar Antarctica vond ik erg interessant.

Hierna reisde ik verder naar Nelson, een stad van ongeveer 60.000 inwoners ten noorden van het Zuider Eiland. In Nelson is er niet veel te zien, maar ik vond het toch wel een kleine, pittoreske stad! Het ligt niet ver van het Abel Tasman National Park, dat ik gedurende een dag bezocht. Samen met andere bezoekers heb ik eerst drie uur lang gekajakt langs de verschillende mooie stranden die het park rijk is. We hebben verschillende dolfijnen kunnen zien en bovendien was het uitstekend weer, dus het kon niet beter! Het water was wel erg koud dus zwemmen was helaas geen optie.

Vanaf het eindpunt van het kajakken moesten we 12 kilometer door het park lopen en onderweg kwamen we veel mensen tegen die de 51-km wandeling deden, waar ze 3 à 5 dagen over doen.

Na Nelson nam ik de ferry vanuit Picton naar Wellington, een mooie tocht door de Marlborough Sounds. Daarna reisde ik verder naar Auckland, waar mijn Kiwi-avontuur eindigde.

Mijn volgende stop ligt in de Grote Oceaan!

Abel Tasman National Park

Christchurch

Opmerkelijke bergen en Wakatipu Meer in Queenstown

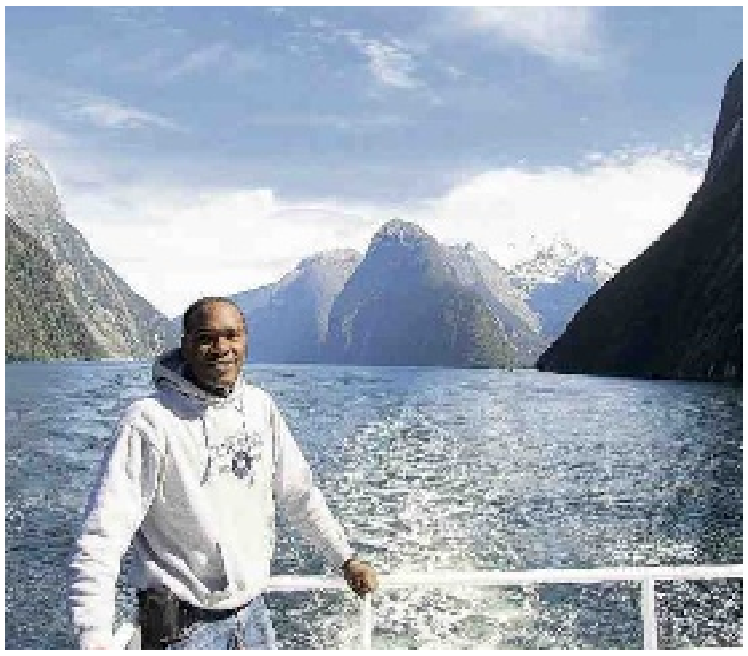

Milford Sound

God save the child; Dat ieder mishandeld kind

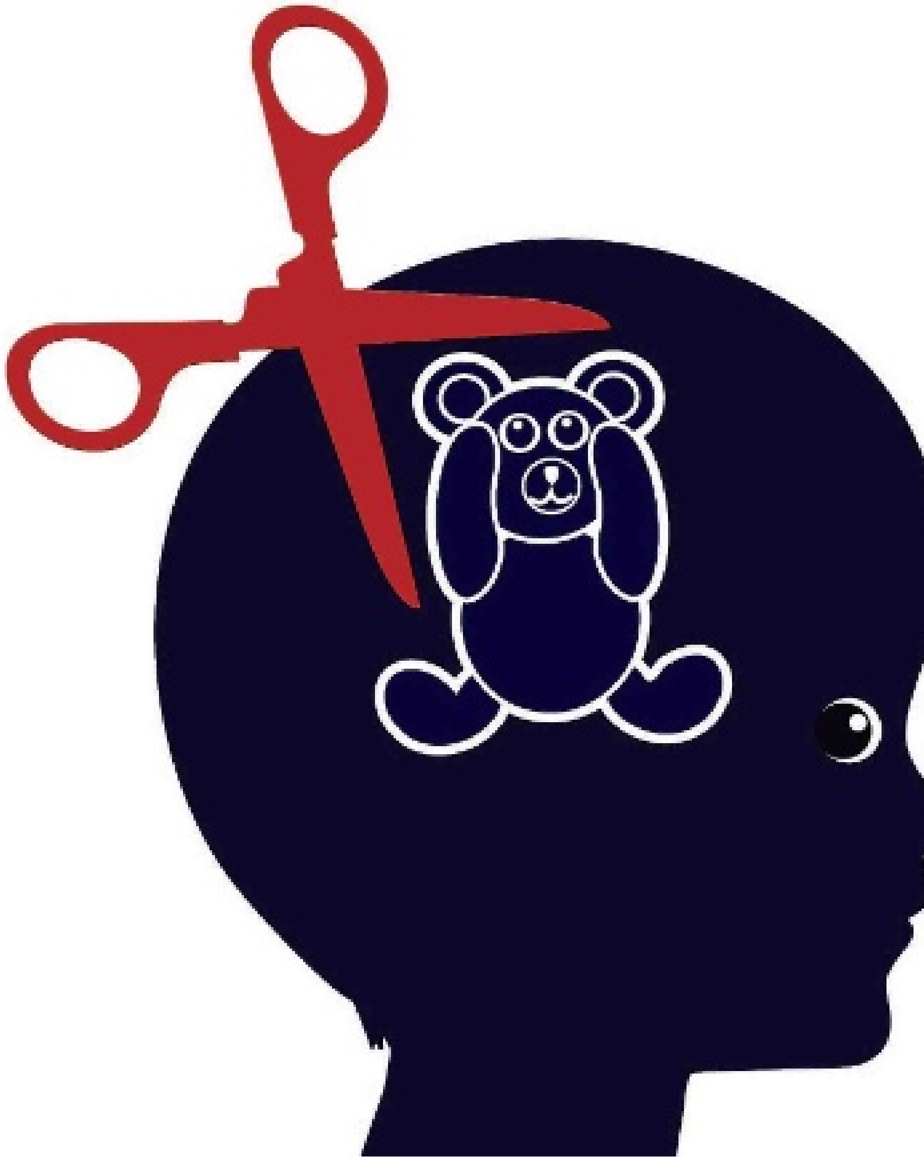

Als ouders, familieleden en vrienden hun eigen problemen op kinderen projecteren of afreageren en hun verantwoordelijkheden uit de weg gaan, blijft er voor het kind niets anders over dan een gebed: God help the child. De ellende is bovendien dat mishandelde kinderen op hun beurt hun kinderen mishandelen. De vicieuze cirkel wordt maar niet doorbroken. In de nieuwste roman van Toni Morrison 'God Save The Child' staat de mishandeling van een kind met alle gevolgen voor de omgeving centraal. Oorzaak? Angst en onkritische lijdzaamheid.

Tekst: **Brede Kristensen**

Een lichtgekleurde moeder met een lichtgekleurde man krijgt een donkergekleurd kind. De moeder schrikt zich bijkans dood wanneer ze met haar eigen ogen ziet hoe de huid van haar baby blauwzwart begint te kleuren. 'I realized something was wrong. Really wrong. She was so black she scared me. Midnight black. Sudanese black.' Ze voelt de neiging in zich opkomen het kind te doden. Wat moet er van dit meisje worden? Tot overmaat van ramp vertrouwt haar partner het niet: 'Goddamn, what the hell is this?' Hij trekt zijn conclusie en neemt de benen. Zo blijft de moeder alleen met het arme kind over. Lula Ann wordt ze genoemd. Vervuld van afgrijzen weigert de moeder haar dochtertje aan te raken. De opvoeding bestaat uit een strak en koud regiem.
Om de werkelijkheid nog wat aan te dikken, heeft Morrison de moeder de paradoxale naam Sweetness gegeven. Lula Ann weet slechts op één manier de aandacht of een aanraking van haar moeder te krijgen: zich te misdragen. Het komt tot een climax wanneer ze als jong meisje haar kans schoon ziet een onschuldige lerares te beschuldigen van kindermishandeling. Die mag vervolgens voor 15 jaar de bak in. Maar het is het enige moment in haar opvoeding dat Sweetness trots is op haar dochtertje. De andere kinderen zwegen, maar zij durfde de lerares aan te wijzen. De affaire zal een bepalende rol in haar leven spelen. Later gaat ze zichzelf 'Bride', een verkorting van haar achternaam, noemen. Ze groeit op tot een verblindende schoonheid, begint een eigen succesvolle cosmeticalijn, rijdt een dure Jaguar, kleedt zich in subtiel witgetinte kleding, dwingt overal bewondering af en heeft een serieuze affaire met een zekere Booker, die eveneens de nodige trauma's in zijn jeugd heeft opgelopen.

De roman komt in een stroomversnelling als ze een onhandige poging onderneemt in contact te komen met de zojuist uit de gevangenis ontslagen lerares. Haar partner is stupéfait en stapt op. Bride komt in een crisis terecht. Als ze later aan een zoektocht begint om Booker te vinden, komt ze in contact met een wit meisje, Rain, dat op haar beurt werd afgewezen door haar moeder die haar als kind reeds in de prostitutie dwong. Nu begint zich bij Bride een bewustwordingsproces af te tekenen. De roman eindigt als de beide hoofdpersonen, Bride en Booker aan het einde van hun donkere tunnel lijken te komen en er een straaltje licht te zien is. De angstige en gedesillusioneerde Moeder Sweetness houdt haar hart vast: God save the child.

Deze korte weergave wekt de indruk van een niet al te ingewikkeld verhaal. Het tegendeel is het geval. Morrison heeft kans gezien op een kleine 200 pagina's met hulp van vele flash backs een intrigerend verhaal te maken van personages en relaties die door vooroordelen, misverstanden, voorvallen en gevolgen van voorvallen met elkaar verweven worden.
Naast het eerste hoofdthema, afwijzen van verantwoordelijkheid jegens kinderen, doemt geleidelijk aan een tweede hoofdthema op: geen of slechte communicatie maakt dat mensen afhaken, in hun schulp kruipen of elkaar te lijf gaan Daar ligt ook de boodschap van Morrison verscholen: wees eerlijk tegenover jezelf en tegenover anderen en neem je verantwoordelijkheid. Dat lukt alleen als je de banale maatschappelijke conventies en vooroordelen kritisch weet te relativeren. Deze boodschap komt zeer krachtig over. Wie de mist in gaat, gaat niet alleen zelf de mist in, maar sleept tijdgenoten en nakomelingen mee.

Ook in deze nieuwe roman komt haar typerende schrijverschap naar voren: levendig en effectief. Geen omhaal van woorden, geen onnodige uitstapjes, geen omcirkelende bewegingen en geen doekjes voor het bloeden. Ze houdt van recht voor zijn raap. Omdat ze niet opzettelijk provoceert, is haar werk zo confronterend. De conclusie luidt: zorg dat je de zaken in je eigen leven een beetje op orde hebt, voordat je aan kinderen begint. Heb je niets op orde dan word je het slachtoffer van je conditie en word je persoonlijke geschiedenis een onduidelijke herhalingsles die om nieuwe herhalingen vraagt. Wordt de lezer door deze roman overtuigd? Een roman is geen moralistische les. Een roman overtuigt doordat de personages zo levend en geloofwaardig op ons overkomen dat we ons met hen kunnen identificeren. Juist hier schort het een beetje. Althans op het eerste gezicht. Morrison heeft de regie erg strak in handen gehouden, zo strak dat eigenlijk geen van de personages de kans heeft gekregen uit de verf te komen. Teveel spelen ze de hen opgelegde rol. Op allerlei momenten waarop een van de personages eindelijk 'tevoorschijn' lijkt te komen, vliegt het verhaal verder.
Een van de mooiste momenten is wanneer het meisje Rain als een soort engel uit de lucht komt vallen om Bride uit haar hopeloos benarde positie na een auto-ongeluk te bevrijden. Ze hebben veel gemeenschappelijk en dat blijkt ook uit hun korte gesprekken die later volgen. Maar het is allemaal snel voorbij. Ze komen niet echt tot leven. Alsof Morrison ons slechts een blik in haar ruwe schetsboekje vergunt.
Omdat de roman verder zo schitterend ingenieus in elkaar steekt, neemt de welwillende lezer de schetsmatige personages en relaties wel voor lief. De minder welwillende lezer zal zich echter minder gemakkelijk laten overtuigen. Of is het met opzet zo geschreven? Aanstonds meer hierover.
Nobelprijs voor Literatuur

Toni Morrison, die in 1993 de Nobelprijs voor Literatuur ontving, heeft als schrijfster een geweldige carrière achter de rug en schreef diverse indrukwekkende romans. Met het in 1987 verschenen 'Beloved' op de eerste plaats. Het op een ware geschiedenis gebaseerde verhaal van een naar Ohio gevluchte slavin Sethe. Als blijkt dat haar 'eigenaar' ook in Ohio zijn eigendomsrechten kan doen gelden, dodt ze haar 2-jarig dochtertje om haar een leven als slavin te besparen. Zoals in deze en in vele ander Afro-Amerikaanse romans staan de vernederende externe levenscondities centraal.

Echter in 'God help the child' wordt de aandacht gelegd op vernederende condities die we onszelf hebben opgelegd. Bride weet zich min of meer aan haar condities te ontworstelen. Zij het niet zo duidelijk als het meisje Rain dat het lef had op zo jonge leeftijd te ontsnappen aan het regiem van haar moeder, een prostituee die bezig was haar dochtertje in hetzelfde miserabele leven mee te sleuren.

een engeltje mag ontmoeten

Misschien had ze geen keus, geen geld om een andere weg te gaan.

Moeder Sweetness had in ieder geval wel een keus. Maar ze was zozeer door vooroordelen geobsedeerd dat ze niet bij machte was na te denken en haar verantwoordelijkheid te nemen. Bijgevolg beperkte ze zich tot praten tot haar dochter, in plaats van met haar dochter. Tot dialoog was ze niet in staat. Morrison heeft het duidelijk niet met haar op. Sweetness is een mankerende moeder. Met betrekking tot ouderschap heeft Morrisons maatschappijkritische instelling iets verrassends. Eigenlijk zegt ze dat je geen ouder kunt zijn als je geen kritisch oog hebt voor de samenleving die ons allemaal, inclusief onze kinderen in een keurslijf wil wringen. Ouderschap vraagt niet om passiviteit maar om activiteit. Ouders die zich gedwee neerleggen bij vooroordelen en trends, nemen hun verantwoordelijkheid niet serieus. Sweetness werd verlamd door vooroordelen omtrent kleur en zadelde Bride ermee op. De moeder van Rain stemde ermee in zichzelf en haar dochtertje te laten exploiteren. Andere ouders zetten hun kinderen doodgemoedereerd op het digitale dieet, aangevuld met zoetigheden en vettigheden, dat onze samenleving meent te moeten voorschrijven. Een digitale opvoeding is echter iets anders dan een dialogische opvoeding. Uiteindelijk draait het leven om dialoog.
Hierboven verzuchtte ik dat Morrisons personages in deze roman niet goed uit de verf komen. Hardop denkend realiseer ik me dat ze het wellicht ook precies zo bedoeld heeft. Tussen Bride en Sweetness is geen dialoog. De poging van Bride om in gesprek te komen met de door haar belazerde lerares, loopt op niets uit. Booker verbreekt het contact met zijn ouders nadat er iets vreselijks is gebeurd. Er is iets van een begin van dialoog tussen Bride en Booker.

In de roman blijven de dialogen beperkt tot aanzetten. Zonder dialoog komen we niet tot leven. Vandaar de niet uit de verf komende personages. De enige relatie die een beetje uit de verf komt is die tussen Bride en Rain. Het engeltje in het verhaal. Mij dunkt is de titel dus zeer toepasselijk: God save the child. Dat ieder mishandeld kind een engeltje mag ontmoeten.

Toni Morrison, God Save the Child, Alfred A.Knopf, 2015, 178 pagina's.

Letra

Michel Houellebecq

Eindelijk verschijnt er een Nederlandse vertaling van de eerder hier besproken roman van Michel Houellebecq Soumission, Onderworpen. Een citaat: 'Een universitaire studie in de letteren leidt zoals iedereen weet zo ongeveer nergens toe, behalve, voor de meest getalenteerde studenten, tot een universitaire onderwijscarrière in de letteren - het is kortom de tamelijk koddige situatie van een systeem dat geen ander doel heeft dan zijn eigen instandhouding, met daarbij een afvalpercentage van meer dan 95 procent. Zo'n studie is echter niet schadelijk en kan zelfs een marginaal nut hebben.' Een professor aan de Sorbonne ziet zijn land in 2022 aan de vooravond van de presidentsverkiezingen steeds verder polariseren: een burgeroorlog lijkt onvermijdelijk. De traditionele partijen zijn uitgespeeld, de strijd gaat tussen het Front National en de Fraternité musulmane (Moslimbroeders). Op de valreep doet een van de leiders een politieke meesterzet. Wat staat Europa allemaal te wachten? Wat staat de rest van de wereld allemaal te wachten? Het moet gezegd worden, Houellebecq breekt scherp door façades heen om ware beweegredenen bloot te leggen. Die beweegredenen zijn zelden om over naar huis te schrijven. Met zijn patent op het cynische oog ziet hij veel, maar ziet hij ook iets over het hoofd, namelijk het vermogen van mensen wakker te worden, zich niet als onderworpenen te gedragen. Of is het juist zijn bedoeling ons wakker te schudden, wetend dat we nog (net) niet voor eeuwig zijn ingeslapen? Om die vraag te beantwoorden zult u het boek moeten lezen.

Jan Fontijn

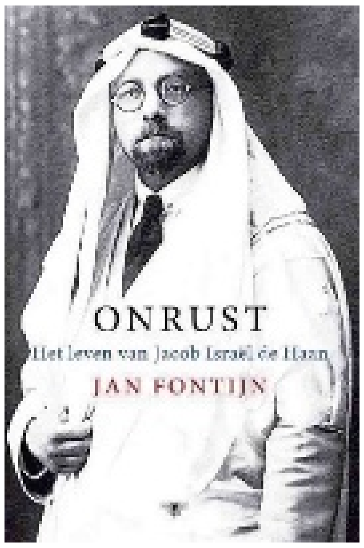

Van de hand van Jan Fontijn verscheen deze week: Onrust. Het leven van Jacob Israël de Haan, 1881-1924. De Joods-Nederlandse dichter Jacob Israël de Haan is bij veel mensen onbekend. Dat is niet terecht. Hij heeft schitterende gedichten geschreven. Zijn zus Caroline de Haan werd als Carry van Bruggen een bekende schrijfster. Als socialist, jurist en journalist was Jacob de Haan geïnteresseerd in wat er allemaal broeide in Rusland. In 1913 schreef hij In Russische Gevangenissen. Korte tijd later keerde hij het socialisme de rug toe en werd zionist. Later zelfs religieus zionist. In 1919 vertrok Jacob naar Palestina om zijn droom te verwezenlijken van een gezamenlijke Joods-Arabische natie. Hij verdiende zijn geld als correspondent van het Algemeen Handelsblad. Op maandag 30 juni 1924 maakten enkele revolverschoten een einde aan zijn leven. Men dacht dat een Arabier de aanslag had gepleegd. Later bleek dat een seculier zionistische organisatie de moord had beraamd. Jan Fontijn schreef een indringende biografie over het veelbewogen leven en het verhaal van deze uitzonderlijke, erudiete en controversiële man, alsook over de politieke moord in Palestina die de wereld schokte.

Met dit levensverhaal schetst biograaf en essayist Jan Fontijn 'tegelijkertijd een haarscherp tijdsbeeld van het fin de siècle, de literaire kring rond de Tachtigers en de opkomst van socialisme en zionisme - kortom, het culturele en sociale leven in aanloop naar en tijdens de Eerste Wereldoorlog'.

ÑAPA
zaterdag 16 mei 2015

Leraar ontwikkelt zelf tweetalig lesmateriaal op de computer

Leerstof en informatie overbrengen door middel van plaatjes. Het is een eeuwenoude manier. Michiel Koomen, docent natuur-, schei- en informatiekunde op de vsbo/ago Joseph Civilisschool in Barber heeft voor zichzelf deze manier van kennis overbrengen op een moderne manier, via de computer, ontwikkeld en is nog lang niet klaar met het samenstellen van lessen, want de mogelijkheden zijn schier eindeloos.

Tekst: **Judice Ledeboer** Foto's: **Ken Wong**

Iedereen mag gebruik maken van alle stof die hij op een heel simpele manier, via tekeningen en animaties, bij elkaar bracht. Dit zou weleens het nieuwe leren kunnen zijn voor de jongeren anno 2015, die veelal visueel zijn ingesteld omdat ze opgroeien in het computertijdperk.

Koomen is geboren en getogen in Nederland en hij kwam in 1996 met zijn Curaçaose vrouw naar het eiland. Ze vestigden zich in Groot Sta. Martha en hij ging lesgeven op de Joseph Civilisschool waar hij nog steeds als docent werkzaam is.
Het lesgeven gaat hem gemakkelijk af, maar het vak dat hij geeft, natuur- en scheikunde, is nogal abstract en hij merkte dat de leerlingen moeite hadden om de lesstof te begrijpen. "We moeten eigenlijk in het Nederlands les geven, maar veel leerlingen spreken en verstaan de Nederlandse taal niet goed. Het is dus een kunst om les te geven, want het is balanceren tussen twee talen. Het streven is om de stof in het Nederlands uit te leggen, maar dan valt de aandacht van de leerlingen snel weg. Het is heel moeilijk voor de leerlingen. De boeken zijn in het Nederlands. Ik ga dan vaak over op het Papiaments. Veel stof leg ik hierin uit. Ik merk ook dat als ik te veel praat de leerlingen me niet meer volgen. Ze zien het niet wat ik hen uitleg", aldus Koomen.

Dat bracht hem op het idee om de lesstof op het bord te tekenen. "Ik ging de lesstof visueel maken." Jarenlang tekende hij de stof die hij uitlegde op het bord. Met de komst van de ontwikkelingen op IT-gebied ging Koomen ook les geven in informatiekunde en kwam hij op het idee om de lesstof op de computer te maken, waar hij via allerlei programma's vele mogelijkheden ontdekte om de lesstof niet alleen visueel, maar ook speels te maken met animaties en filmpjes.
"Ik heb persoonlijk een hekel aan animaties op de computer, omdat die mij vaak afleiden van dat wat ik aan het zoeken of bekijken ben op de computer, maar ik ben wel een groot liefhebber van het zelf maken van animaties voor de lesstof. Ik probeer de animaties heel rustig te laten overkomen, met vaak een pauze erin voordat het geheel zich weer herhaalt."
Het maken van de digitale lessen met tekeningen en animaties werd een hobby en hij heeft er veel plezier in om die lessen voor te bereiden.

Visueel maken

Om zijn lesstof visueel te maken ging hij op zoek naar tekenprogramma's. "Het viel mij op dat er heel veel computercursussen gegeven worden zoals werken in Excell en het leren maken van een Powerpointpresentatie, maar er worden geen cursussen aangeboden om op de computer te leren tekenen. Gelukkig is er een uitstekend gratis tekenprogramma (Inkscape) en ik heb het mezelf aangeleerd en is nu een hobby geworden. Ik leer het de kinderen nu ook en dat vinden ze heel leuk. Het is een onderdeel van hun lessen informatiekunde."
Koomen heeft al meer dan honderd lessen digitaal gemaakt. Niet alleen lessen voor zijn eigen vak natuur- en scheikunde, maar hij heeft ook lessen gemaakt voor de vakken milieu en biologie en gezondheid.
Het unieke van de site vindt hij dat de site als een boek is gemaakt. Elke les heeft een paginanummer en het is voor iedereen gemakkelijk om de lessen te vinden. Op een van de eerste pagina's zijn alle lessen gerangschikt in een 'inhoud'.

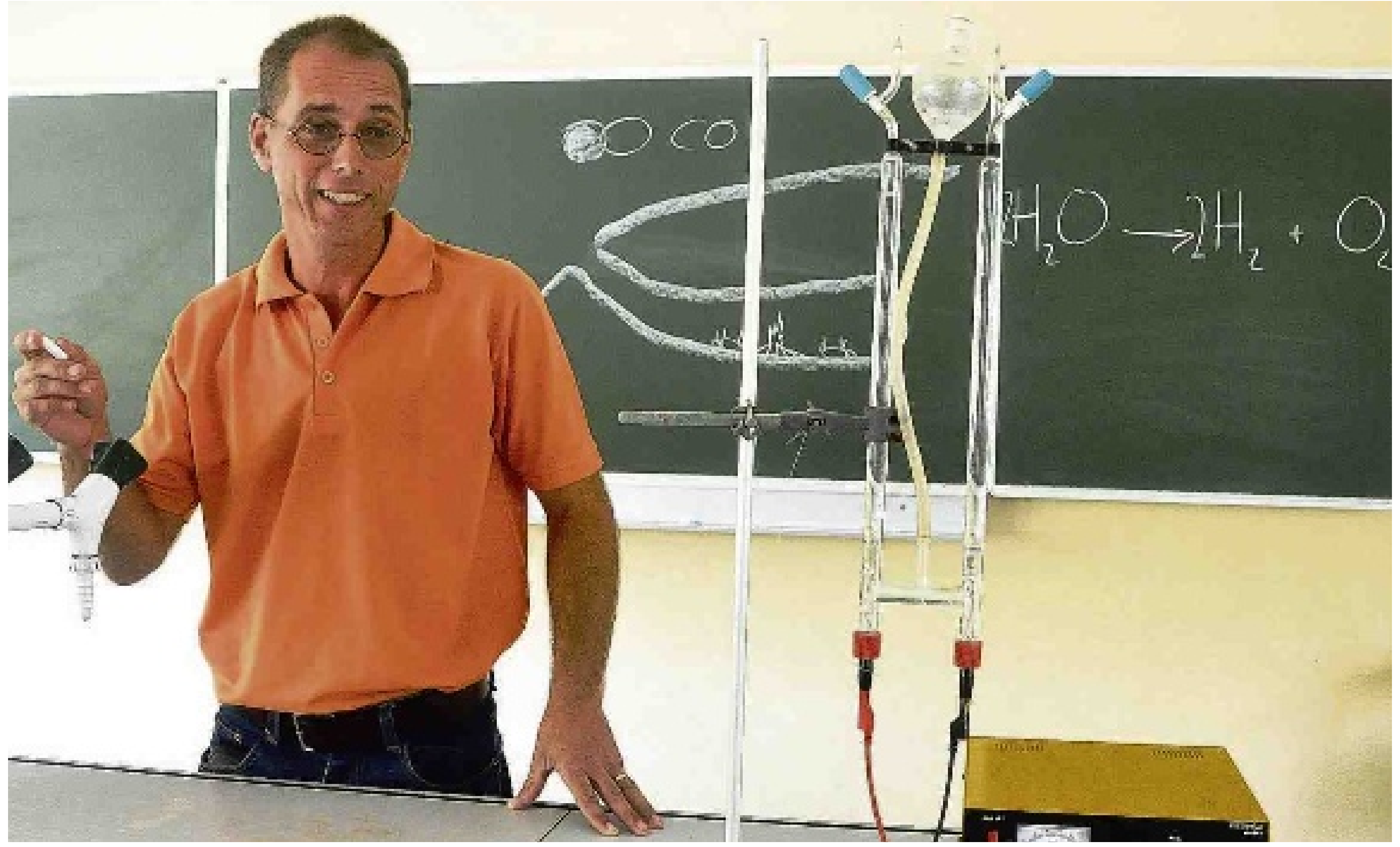

Tekeningen of filmpjes

Koomen ziet deze manier van lesgeven als een nieuw instrument om in te zetten bij het lesgeven. Iedere les bevat een korte tekst in het Papiaments en er zijn tekeningen, animaties of filmpjes (van internet) toegevoegd. Koomen maakt veel gebruik van de overvloedige informatie van Wikipedia. Die teksten vindt hij vaak te lang en te moeilijk met veel te veel informatie. De leerlingen weten dan niet wat wel en wat niet belangrijk is. Hij vereenvoudigt ze voor de lessen.
De presentatie van deze lessen doet Koomen met behulp van een beamer. "Ik kan alles doen. Ik heb wifi in het klaslokaal en ook de leerlingen hebben ieder een eigen computer en ze kunnen zelf 'meekijken'.
Met het visueel maken van de lessen en het gebruik van de tablets is er wel meer belangstelling van de leerlingen. Het valt de docent echter op dat de leerlingen veelal moeite hebben met het begrijpen van geschreven taal.
De teksten in zijn visuele lessen heeft hij in het Nederlands en Papiaments geschreven. "Deze lesstof is dus één van de eerste digitale vormen van lesstof in het Papiaments", zegt hij.

Verschillende manieren uitleggen

Hij kan niet zeggen of het niet begrijpen van de geschreven taal komt door het abstracte van de vakken die hij geeft of dat de leerlingen moeite hebben met begrijpend lezen. Daarom legt hij de onderwerpen die hij behandelt op verschillende manieren uit. Aan het eind van iedere les checkt hij of de leerlingen de lesstof hebben begrepen en dan merkt hij helaas nog steeds dat de lesstof bij een aantal leerlingen niet is binnengekomen. "Ik herhaal ook veel. De voordelen, de nadelen, de toepassingen van stoffen. Omdat de jongeren weinig voorkennis hebben, is het opnemen van de leerstof moeilijk. Leerlingen die bijvoorbeeld naar National Geographic kijken kunnen de stof al beter plaatsen."
Koomen begon vier jaar geleden met het maken van de lessen en de site en ieder jaar komen er meer lessen bij. Hij ziet het digitale lesinstrument als een grote toevoeging voor de manier van lesgeven. "Boeken zijn statisch. De tekst staat er en daar kan je ter plekke niets aan veranderen. Je kunt geen teksten en plaatjes toevoegen... Op de site kan dat wel. En een tekening is een tekening. Daar kan je ook niets aan veranderen, maar met een animatie breng je de tekening tot leven en dat spreekt de jongeren meer aan. Ik voeg ook vaak filmpjes toe. Er is op internet zo veel te vinden." Tijdens de lessen kan hij heel snel de juiste video's laten zien als ondersteuning van de lesstof.

'Diturunpoko'

Om de 'couleur locale' aan te houden is de site georiënteerd op het eiland. Dat doet Koomen door plaatjes en foto's van Curaçao toe te voegen. De naam van zijn website 'Diturunpoko' (vertaling: van alles wat) heeft hij gekozen omdat de site 'van alles wat' bevat. Koomen: "Ik wil me niet beperken tot alleen lesstof voor mijn vakken en ik kan alles maken. Ik roep dan ook anderen op om ook lessen te maken en om deze op een eigen site te publiceren."
Om iedereen de gelegenheid te geven om gebruik te maken van de digitale lessen op de site stelt de leraar de stof beschikbaar als 'public domain'. Er zit geen copyright op de lessen. "Ik teken alles zelf en maak zelf de animaties en iedereen mag die gebruiken." De site is gemaakt om via de computer of laptop te kunnen gebruiken. "Het is niet gemakkelijk bruikbaar via de telefoon, mede omdat de pagina's veelal als geheel bekeken moeten worden en dan worden teksten heel klein. Het nadeel van de animaties is dat ze op de telefoon niet gebruikt kunnen worden. Dat ligt aan het programma 'Pencil' dat ik heb gebruikt."

Bijdrage aan samenleving

Hij ziet de Papiamentstalige stof als een bijdrage aan de samenleving omdat er nog niet veel lesmateriaal in het Papiaments is. Bij het schrijven van de teksten in het Papiaments liep hij echter aan tegen de juiste vertaling van woorden en ontdekte hij dat er woorden zijn waar in het Papiaments nog geen woord voor is.
Koomen is zelf woorden gaan maken door naar de vertaling van woorden in het Spaans en Portugees te kijken. Op een van de laatste pagina's van de site is een kort lijstje te vinden van woorden waar hij geen vertaling in het Papiaments voor kon vinden. Hij noemt dit hoofdstuk 'Palabra den diskushon' omdat hij de discussie wil losmaken over woorden die in het Papiaments nog niet bestaan.

Zoeken naar woorden

Koomen zegt er met nadruk bij dat dit zoeken naar woorden in het Papiaments in een beginstadium is. Wellicht zijn er mensen die hem kunnen helpen met het vinden van de juiste woorden in het Papiaments om zijn lesstof compleet te maken. Voorbeelden van dit soort woorden zijn 'zetmeel' en 'korstmos'. "Daar zijn geen woorden voor in het Papiaments en deze woorden komen ook niet in Papiamentstalige woordenboeken voor. Bij het lesgeven probeer ik dus uit te leggen wat het woord betekent en dat is soms best lastig. Ik gebruik dan andere woorden, maar die dekken de lading van de woorden 'zetmeel' of 'korstmos' niet", aldus de innovatieve docent.
Koomen ziet het door hem bedachte instrument niet als een methode, hoewel hij het wel de naam 'Método Liber' heeft gegeven. "Die naam heb ik eraan gegeven omdat het gebruik van de inhoud van de site helemaal gratis is." Ik spreek liever over een 'instrument' en het zou geweldig zijn als het in de toekomst een methode kan worden. Ook leerlingen van de basisschool kunnen nu zelf informatie in het Papiaments op deze site vinden, voor bijvoorbeeld een spreekbeurt."
Al eerder is gezegd dat iedereen de site mag gebruiken op de manier die men zelf wil. Om de site met de lessen te gebruiken bij het lesgeven heeft Koomen een korte instructie voor de docent op de site opgenomen. Het is heel belangrijk dat de docent aangeeft welke pagina's de leerlingen moeten leren of maken.
"De docent moet aan de leerlingen doorgeven naar welke pagina ze moeten gaan om te kijken naar de les en de rest spreekt voor zich."

Koomen ziet oneindig veel mogelijkheden met het aanbieden van visuele lessen. Dat hij het instrument nu aan het grote publiek voorstelt heeft te maken met het vertrouwen dat hij heeft in het instrument en hij heeft ook het publiek nodig om de site uit te breiden en natuurlijk dat men op de hoogte is van het bestaan van deze site.

Contact

Iedereen die met hem in contact wil komen om kritiek te uiten over de site, of mensen die wensen en suggesties hebben kunnen reageren via het volgende email-adres: badabou@live.com.

www.diturunpoko.com

Full Circle (13)

Full Circle is de titel van een nieuw boek over modern en effectief management voor nu en de toekomst dat in 2016 in de Nederlandse en Engelse taal verschijnt en de lezers van Ñapa, de wekelijkse bijlage van de Amigoe, hebben elke maand de primeur van een vervolgartikel uit het boek zoals dat naar de uitgever gaat voor de laatste aanpassingen in stijl en taalgebruik.

Tekst: **Jan de Ruijter**

In het hedendaagse moderne tijdperk dat we het transformatietijdperk noemen, de transformatie naar het ruimtetijdperk, gaat het om de groei van de oude werknemer uit het industriële tijdperk naar de moderne medewerker die gegroeid is van apathie, of onbetrokkenheid bij zijn werk, tot involvement (enige betrokkenheid), participation (deelname), engagement (volle betrokkenheid) tot commitment, een sterke binding met zijn werk en organisatie en volledige inzet.

Hoe die groei van de ouderwetse onbetrokken werknemer tot commitment van de moderne medewerker tot stand kan en moet komen, is tot de dag van vandaag iets waar helaas 90 of zelfs misschien wel 95 procent van eigenaren, managers, directeuren, organisaties, en bedrijven nog steeds de grootste moeite mee hebben.
Het oude command and control overheerst nog steeds alsof de tijd stil staat. 'I pay you, so do you as I say' en 'je doet wat ik je zeg, of anders...' zijn nog steeds de primitieve instincten van de oude oermens die nog steeds overheersen bij bedrijven die geleid worden door onopgeleide managers of directeuren en die situatie overheerst. Dat wordt nog versterkt door het Taylorisme van het Scientific Management: 'Ik betaal je, dus je doet het werk precies zoals ik je dat voorschrijf, op mijn manier en altijd precies zo en niet anders.' Er is immers maar één beste manier om iets te doen en dat geldt voor alles en altijd. En dat doe je dan mét de voorgeschreven glimlach, vriendelijkheid, en liefde voor het bedrijf, de baas en zijn familie en de klant. Met hart voor de zaak en met volledige betrokkenheid en inzet.
Het heeft heel lang, te lang, geduurd voordat men zich realiseerde dat liefde niet te koop is, ook niet de liefde voor een bedrijf. Het woord liefde heeft de volgende drie kenmerken: reciprociteit, het moet wederzijds zijn; er is tijd mee gemoeid; en het is niet te koop met geld. Voor geld krijgen we hoogstens iets dat erop lijkt en zo ook voor salaris. We krijgen daar werk voor zoals dat (min of meer) technisch behoort te gaan maar als we passie, hart en liefde voor de zaak verwachten, dan zullen we op zijn minst dat zelf ook moeten geven in de vorm van wederzijdse interesse, belangstelling, medeleven en meehelpen. En zo behoort het te gaan in deze nieuwe tijd van participatie en engagement, in deze tijd van mutual engagement en mutual commitment.

De werkplaats van vandaag en morgen is de plaats waar organisaties en medewerkers gezamenlijk hun doelen nastreven en behalen. Hun doelen, ambities, en verwachtingen. Mensen werkten heel vroeger omdat het moest als slaven, dienaren, soldaten of anders als criminelen. Vervolgens kwam er een tijd waarin mensen vooral werkten om een dak boven het hoofd en eten op tafel te hebben en wat later ging het vooral om de oudedagsvoorziening.

In 1943 vond de Amerikaanse psycholoog Abraham Maslov uit dat mensen een aantal behoeftes nastreven (de behoeften aan eten en drinken, aan zekerheid, werk en inkomen, aan vriendschap en familie, aan respect en erkenning), die op het hoogste niveau 5, leiden tot maximale zelfontplooiing, volledige ontwikkeling van je kwaliteiten. Werk werd iets dat tot de voldoening van menselijke behoeften leidde. Van werken voor eten op de tafel, een dak boven je hoofd, de oudedagsvoorziening, en de voldoening van behoeften en zelfontplooiing groeide werk verder uit tot het begrip 'quality of work life'. Werk moest vooral prettig en nuttig zijn. Maslov is met zijn belangrijke en bepalende theorie, samen met dr. Edwards W. Deming, de meest invloedrijke, gezaghebbende en bepalende figuur in de wereld van managen en leidinggeven. Zijn belangrijke en relevante theorie is weer helemaal in het nieuws met drie belangrijke aanvullingen.

Maslov 2.0

Boven niveau 5 van zelfontplooiing en zelfrealisatie dat teveel betrekking heeft op werk en carrière, is niveau 6 gekomen. Het niveau van whole life succes dat succes en geluk in de volgende negen categorieën kan worden ingedeeld: Kinderen, familie, en vrienden-gezondheid-opleiding-werk-financiën-carrière-hobbies en vrije tijd-spirituele zaken-de gemeenschap en de samenleving. Het gaat dus om persoonlijke ontwikkeling voor succes en geluk in het totale levensplaatje, niet alleen in werk en loopbaan.

Het gaat niet langer om Individual fulfillment zoals Maslov dat beschreef maar om mutual fulfillment. De moderne, goede en succesvolle bedrijven beseffen dat duurzaam succes gebouwd wordt door je oprecht en gepassioneerd in te zetten voor mensen en die te helpen hun eigen ambities en doelen te verwezenlijken. Mensen die groeien als mensen worden tegelijkertijd betere medewerkers. Moderne, goede bedrijven erkennen dat en ondersteunen de zelfontplooiing van hun medewerkers in welke richting die ook willen groeien. Zij erkennen dat employees dezelfde noodzaak en rechten hebben om zelfontplooiing na te streven precies zoals directeuren en eigenaren dat hebben en doen. Bij de toepassing van motivatiemiddelen om de medewerker aan te sporen en te inspireren zijn de one-size-fits-all-middelen niet effectief gebleken. Inspireren en belonen moet gaan op basis van custom-tailored-beloningen vanuit het perspectief van elke individuele medewerker.

De bovenstaande aanvullingen op Maslov behoeven verdere uitleg. Het bereiken van de doelen van de organisatie en de doelen van de medewerker wordt gedaan via 'shared mutual goal setting'. Shared mutual goal setting staat centraal in het moderne bedrijfsbeheer. De shift van de one-size-fits-all-behandeling van werknemers naar een custom-tailored-behandeling vergt een heel andere houding van managers en leiders.

(Wordt vervolgd)

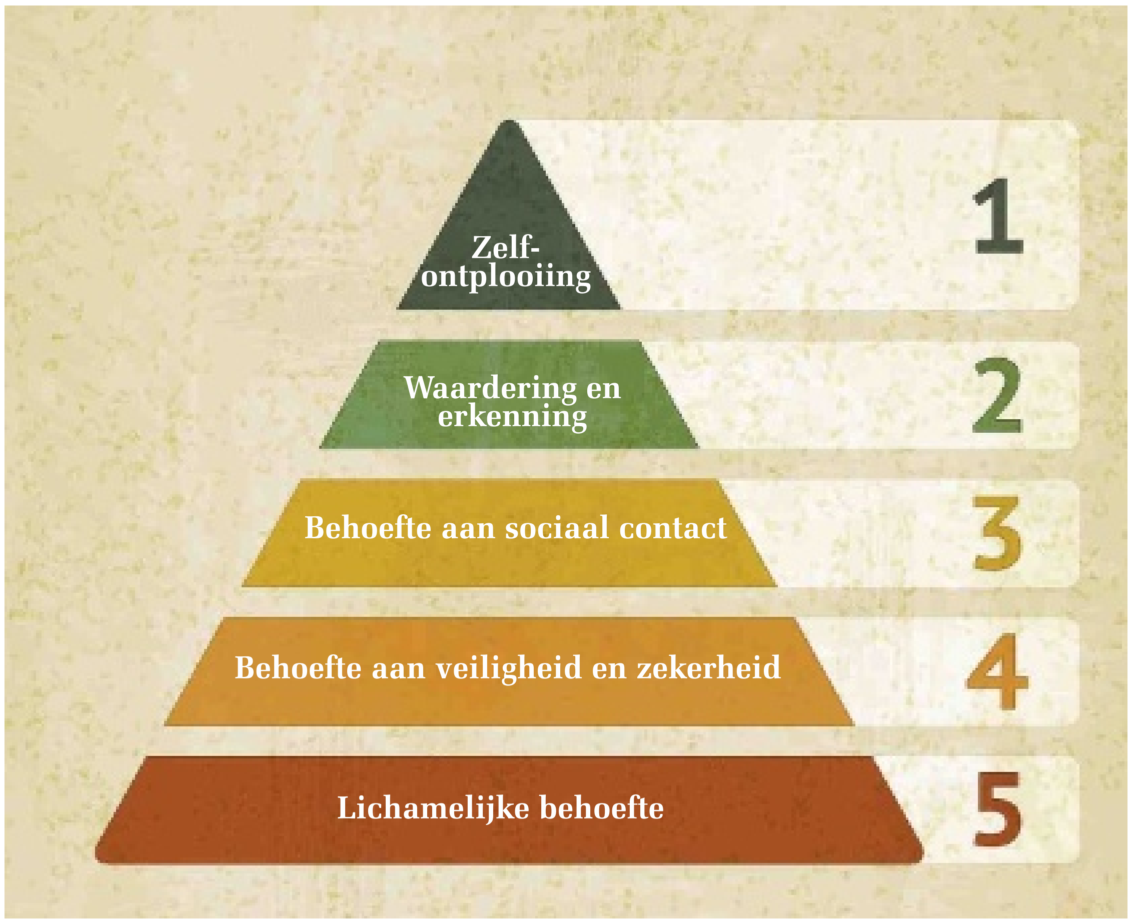

De behoeftenhiërarchie van Maslow

Jan de Ruijter is bedrijfsconsultant op Aruba en bereikbaar via janderuijter@yahoo.com

Food for thought.

Geniet van cheesecake, maar wel met mate

Het recept van deze week is een Italiaanse variant van de internationaal bekende ‘cheesecake’.

Tekst: **Miriam de Windt**

Er bestaan heel veel recepten voor cheesecake, aangepast aan de smaken en ingrediënten van elk land. Volgens de literatuur werd cheesecake uitgevonden in Oud-Griekenland, als een traktatie voor de atleten van de eerste Olympische Spelen. En sindsdien kunnen we niet zonder.
Niemand die een stukje taart zal eten voor de goede voedingsstoffen die deze bevat. Daar denkt u niet aan. U zult zich waarschijnlijk eerder zorgen maken over de ongewenste voedingsstoffen. Zoals de vetten, verzadigde vetten, cholesterol en aantal calorieën. In forse hoeveelheden wel te verstaan.
Boosdoeners hiervoor zijn de eieren, slagroom en ricotta. Voor wat betreft de hoeveelheid cholesterol, dragen de lange vingers ook flink bij.
Trouwens, het zijn ook de eieren, slagroom en ricotta die zorgen voor de kalk en vitamine A in deze taart. De vitamine C is afkomstig van de sinaasappelsap en de aardbeien. Dezelfde ingrediënten die de weinig goede voedingsstoffen leveren, leveren ook de overmaat aan slechte voedingsstoffen.
Wat kunt u doen? Met dit recept niet veel. Slagroom en de eieren kunnen niet worden weggelaten.
Voor de berekening werd uitgegaan van ricotta van volle melk. Indien verkrijgbaar kunt u kiezen voor ricotta van magere melk. In plaats van een bodem van lange vingers, kunt u droge biscuit gebruiken. En uiteindelijk kunt u ook kleinere punten snijden. In plaats van 8 stuks uit het recept, 10 of 12 stuks. Met deze aanpassingen kunt u de ongewenste voedingsstoffen iets minderen.
Maar taart blijft een genotmiddel en heeft een culinaire waarde. Taart dient met mate te worden gegeten en bij gelegenheid. Want... de 300 calorieën in elke taartpunt staan ongeveer gelijk aan 2 sneetjes brood, dun besmeerd met boter en dubbel belegd (‘open face sandwich’). U kunt niet elke keer wanneer u een zoete trek heeft, deze hoeveelheden calorieën én ongewenste voedingsstoffen binnen krijgen.
Een voordeel van zelf uw taart maken is het feit dat u de ingrediënten zelf kunt kiezen. Zo vers als mogelijk, en met zo weinig additieven als mogelijk. In ieder geval veel beter dan kant-en-klaar gekochte taart.
Dit recept is echter niet geschikt voor een diabetes-, energie- of cholesterolverlagend dieet. Ook niet bij koemelkallergie of lactose-intolerantie. Raadpleeg een diëtist voor een recept voor cheesecake dat wel geschikt is.

Room

Verse melk scheidt zich in twee delen: room aan de bovenkant en magere melk onderin. Door te centrifugeren wordt de room gescheiden van de rest van de melk en gepasteuriseerd. Afhankelijk van de hoeveelheid melkvet, heeft de soort room zijn gebruik en kan het worden opgeklopt of niet. Hoe meer melkvet, des te beter opklopbaar slagroom is. Gewone slagroom bevat 30 à 35 procent vet. Er zijn vele varianten van room.
Koffieroom of schenkroom is room met een gestandaardiseerd vetpercentage van ongeveer 20 procent vet en kan niet worden opgeklopt. De naam zegt het al: voor in de koffie en bepaalde dranken. U kunt er ook mee koken.
Kookroom: 15 procent vet en het bevat stabilisatoren en emulgators die het resistent maakt tegen hitte en zuur. Zodat deze niet gaat schiften tijdens bereiding. Kookroom is ook te krijgen van sojamelk.
Zure room bevat 10 procent vet en is aangezuurde room. Hierdoor is deze langer houdbaar, maar schift sneller door het lage vetpercentage. Geschikt voor koude gerechten.
Crème fraîche is de Franse variant van zure room, maar met een vetgehalte van ongeveer 35 procent. Geschikt voor warme gerechten. Crème fraîche is ook te krijgen gemaakt van geitenmelk.
Banketbakkersroom is eigenlijk geen room. Dit is een soort vanillevla verrijkt met ei. Goedkope variant voor room voor in banketbakkerswaar (bijvoorbeeld tompouce, roombroodjes, roomsoesjes, vlaaien).
Zwitserse room: is banketbakkersroom met 1/3e deel opgeklopte slagroom erdoor.
‘Half-and-half’ is een combinatie van 50 procent volle melk en 50 procent slagroom. Het heeft een lager vetgehalte dan koffieroom.
‘Double cream’ of ‘heavy cream’, bekend in Engeland en de Verenigde Staten, is slagroom met een hoger melkvetpercentage, 35 à 40 procent.

Ricotta

Ricotta is Italiaans en kan worden gemaakt van koemelk of schapenmelk.
Het valt onder de kaassoorten maar het is eigenlijk geen kaas. Ricotta wordt gemaakt van de overgebleven wei, nadat de wrongel is verwijderd. Letterlijk betekent ricotta ‘opnieuw gekookt’. Door verhitting coaguleren de eiwitten in de wei. Deze brij laat men uitlekken en er blijft een korrelige zachte, maar vaste massa over. Ricotta wordt veelal in salades en sauzen gebruikt, maar ook als beleg op brood of voor de kaasplank. Voor hartige en zoete gerechten.
Dit recept van een ‘cheesecake’ van ricotta kunt u beschouwen als een basisrecept. Vervang ricotta door cream cheese, kwark, Neufchâtel of mascarpone... vervang sinaasappelsap en aardbeien door een andere soort fruit of sap, en u heeft al verschillende variaties van cheesecake.

Miriam de Windt is diëtiste en natural nutritionist.
T 889-1788
C 520-6932
E mdewindt@scarlet.an.

Voedingswaarde voor 1 taartpunt:

Voedingsstoffen	Hoeveelheid	% DAH
Calorieën/ kJoules	310 / 1302	15 %
Natrium	50 mg	2 %
Eiwitten	8 g	8 %
Kalk	109 mg	16 %
Vetten	18 g	27 %
IJzer	1,1 mg	7 %
Verzadigde vetten	9 g	44 %
Vitamine A	176 mcg	22 %
Cholesterol	133 mg	48 %
Vitamine B1	0,1 mg	10 %
Koolhydraten	29 g	11 %
Vitamine B2	0,1 mg	7 %
Voedingsvezels	1 g	3 %
Vitamine C	26 mg	37 %

De percentages zijn berekend op basis van 2000 calorieën (8400 Kjoules) per dag, voor een gezonde volwassene.

Kook mee met May.

Ricotta-crèmetaart

Ingrediënten:
1 eetlepel olijfolie
4 blaadjes witte gelatine
200 ml vers sinaasappel- of aardbeiensap of een combinatie ervan
16 à 20 lange vingers
3 eidooiers
100 gram suiker
250 gram ricotta
200 ml slagroom
250 gram aardbeien
2 eetlepels geroosterde pijnboompitten
springvorm van 20 cm middellijn, bekleed met bakpapier

Bereidingswijze:
De rand van de springvorm heel dun invetten met olijfolie.
De gelatine weken in een kom met koud water.
150 ml van het sap in een diep bord schenken en de lange vingers erin dopen.
De bodem van de springvorm met de lange vingers bedekken.
In een kom de eidooiers met de suiker tot een dikke crème kloppen.
De ricotta erdoor kloppen met de mixer op de laagste stand.
In een andere kom de slagroom lobbig kloppen en voorzichtig door het ricottamengsel scheppen.
De rest van het sap in een steelpan op een laag vuur verwarmen.
De gelatine goed uitknijpen en al roerende oplossen in het warme sap. Het sap voorzichtig door het ricottamengsel roeren en dan over de lange vingers schenken. Glad strijken en 2 à 3 uur laten opstijven in de koelkast.
De aardbeien halveren en de taart met de aardbeien en de geroosterde pijnboompitten garneren.
Voor 8 personen.

Eet smakelijk,
May

Maquettes van St. Eustatius moeten

Daar waar frictie is tussen burgers en politiek kan kunst bemiddelen. Dat is in elk geval het doel van het kunstenaarscollectief Pink Pony Express. Sinds 2012 zijn ze actief op St. Eustatius, waar met schoolkinderen maquettes van landmarks op het eiland zijn gemaakt. Met een beetje geluk worden de maquettes binnenkort getoond aan de koning, met als uiteindelijk doel de gebouwen op te nemen in miniatuurpark Madurodam. Dit als erkenning van het Caribisch aandeel in het Koninkrijk.

Tekst en foto's: **Mineke de Vries**

Het zou toch eigenlijk niet meer dan logisch zijn dat in Madurodam in Den Haag ook de gebouwen uit het Caribisch deel van het Koninkrijk met trots gepresenteerd werden. Of het zover zal komen, is de vraag, maar als het aan Pink Pony Express ligt wel.

Het kunstenaarscollectief heeft dit project bedacht om een hoger doel te verwezenlijken. Cecilia Hendrikx: "Met ons collectief willen we situaties verbeelden zonder erover te oordelen, we willen vastgelopen discussies openbreken. We gaan naar die gebieden waar een crisis of conflict is tussen burgers en politiek, daar dus waar frictie is."
En op St. Eustatius wás frictie. Het eiland was het in 2010 niet eens met de nieuwe status die het kreeg. Althans, niet met de manier waarop het ging. Het referendum was niet transparant, men had op Statia een tweede referendum gewild. Hendrikx: "Je ziet dat dat blijft knagen. Wat Statia betreft waren de Nederlandse Antillen op een niet-transparante manier ontmanteld. De nieuwe status is het eiland min of meer opgedrongen, zo voelt het. Omdat we als kunstenaarscollectief zoeken naar het verbeelden, in kaart brengen van onvrede tussen burger en politiek zijn we op Statia op onderzoek uitgegaan. We wilden erachter komen waarom het zo gelopen is. Daartoe hebben we een speurtocht gedaan in de politiek, in de eilandsraad, we hebben gesprekken gevoerd, op scholen, op straat, in de kerk, het café, het museum. Onze conclusie was dat de waarheid niet bestaat. Het enige waar je achter komt, is dat je er niet achter kunt komen."
Wat hun tevens opviel tijdens hun onderzoek was dat er over Caribische problemen wordt beslist vanuit Nederland en dat er projecten worden geïnitieerd vanuit Nederland, zonder dat goed is gekeken naar de omstandigheden ter plekke. "Neem nou het vervangen van de pier", vertelt Hendrikx verontwaardigd, "in Nederland bedacht, maar er is niet onderzocht wat de plaatselijke omstandigheden waren, zoals diepte en stroming, met als gevolg dat van verderop gelegen historische begraafplaatsen steeds meer stukken door de zee worden weggeslagen."

Cecilia Hendrikx tussen de maquettes.

Pony Express

Het kunstenaarscollectief begon in 2010 met vier kunstenaars/ontwerpers. Cecilia Hendrikx studeerde architectuur aan de Gerrit Rietveld (kunst)Academie, Jessica Hammarlund Bergmann is stedenbouwkundige, Tara Karpinski en Annemarie van den Berg zijn grafisch ontwerpers. Overigens is Jessica Hammarlund recent iets anders gaan doen en behoort niet meer tot het collectief.
"We kenden elkaar al langer en iedereen wist van elkaar hoe diegene dacht en werkte. We hadden daarbij gedeelde interesses, wat zich vooral uitte in het feit dat we kunst willen maken die in de wereld staat, we baseren ons werk op wat mensen doen en gedaan hebben. Dat is ook de reden dat onze projecten - ook al zijn ze tijdelijk - lang op locatie blijven staan, zodat het vooral daar zichtbaar wordt. We verbeelden de samenleving en zetten de objecten vervolgens in de openbare ruimten waar we onderzoek hebben gedaan. Mensen moeten het zien en moeten erop kunnen blijven reageren."
De ontwerpers werken vrijwel fulltime in het collectief - dat overigens grotendeels bestaat van subsidies - en daarnaast geven allen les aan kunstacademies in binnen- en buitenland, waar ze lezingen en workshops verzorgen.
De naam van het collectief is afgeleid van de pony express, de eerste postverbinding tussen het oosten en westen van Amerika in de tweede helft van de 19e eeuw, voordat de telegraaf werd uitgevonden. Een ruiter op een pony zette de tocht in met een zak vol enveloppen. Om de honderd mijl werd de pony vervangen, om de driehonderd mijl de ruiter. Ieder neemt zodoende een klein deel op zich van het totale grotere plan. "We vonden dat een mooi beeld voor wat wij beogen: met kleine middelen grote effecten bereiken.

Onschuldig verpakken

Op verschillende plaatsen in de wereld zetten de kunstenaars projecten op. "We begonnen in Detroit, waar de auto-industrie was verdwenen met alle gevolgen van dien voor de stad, geen openbaar vervoer meer, het hele centrum was weg. Wat ons dan intrigeert is de vraag wat er groeit uit zo'n niemandsland. Wat functioneert als motor voor een nieuwe beweging? Eenzelfde mono-industrieproject deden we in Heerlen, waar de mijnindustrie wegviel."
Maar ook werkten ze in Rusland. Nadat Poetin een wet had aangenomen die homoseksualiteit verbood, moest de regenboog als propagandateken van homoseksualiteit uit alle publieke ruimtes worden geweerd, zelfs van melkpakken werd het teken verwijderd. Het collectief ontwikkelde daarom de app Raduga (regenboog), waarmee ze via sociale media ruimte creëerden voor protest. "Het lijkt zo alsof we communiceren over het weer, maar we hebben het over politiek. Je verpakt het onschuldig, je hebt het erover zonder het erover te hebben. We strijden daarmee tegen het idee van de wet die Poetin instelde, namelijk dat je de natuur zou kunnen bedwingen."

In een overwegend door moslims bewoonde wijk in Amsterdam verbeeldden ze de tegenstelling tussen de gemeente Amsterdam en de moslims. Het conflict ging over het feit dat moslims - omdat ze geen brood mogen weggooien - het brood in het park gooiden voor de dieren, met overlast van ratten en duiven tot gevolg. De gemeente plaatste dan wel een broodcontainer waarin brood werd verzameld om het naar een kinderboerderij te brengen, maar stortte het vervolgens bij het afval.

plek vinden in Madurodam

Onverenigbaarheid tussen burgers en stad, frictie dus. "Daarom gingen wij in gesprek met allerlei partijen om te bedenken wat je met brood nog meer kon doen en kwamen we op het idee van een broodvergister: als je brood vergist, komt er gas vrij, waarop je kunt koken. Dit alles resulteerde in een door de gemeente, de Stichting Doen en het Stimuleringsfonds gesponsorde vergister in een restaurant in de buurt." Zoals in alle projecten is niet het oplossen van problemen (hoofd)doel, maar het zichtbaar maken van de tegenstelling via beeld.

Omhelzend gebaar

Het volgende project was Statia, waar in 2012 werd begonnen. Ook hier gaat het erom een onschuldig project te koppelen aan veel andere, interne lagen: politiek, slavernij, geschiedenis, koninkrijksgevoel. De kracht zit hem erin dat je iets beeldend maakt. "Zoals gezegd spraken we veel mensen daar. Maar steeds meer kwam het gevoel dat we naast iets op Statia ook in Nederland wat moesten doen, dit om de verbinding te maken. En omdat vanuit Den Haag wordt bestuurd, kwamen we al gauw op het idee van Madurodam. Als nu eens de gebouwen van de Cariben een plaats krijgen in Madurodam, is dat een prachtige manier om de Nederlandse en Caribische identiteit te delen. Want daar zit ook een deel van de frictie: we kennen elkaar helemaal niet. Met het opnemen van de Cariben in Madurodam maak je een omhelzend gebaar. Heel Nederland komt daar, het is een geweldig middel."

Statia Vote

Het collectief ging als volgt te werk. Uitgaande van het idee dat je zoiets eigenlijk het beste met de jeugd kunt oppakken, lieten ze alle basisschoolkinderen van Statia landmarks van hun eiland kiezen, die zij in Madurodam zouden willen opnemen. Voorafgaand moesten alle kinderen een tekening maken van hun favoriete gebouw op het eiland. "Ze mochten alles tekenen, van hun eigen huis tot het kippenhok van hun oma. De acht gebouwen die het vaakst getekend waren, hebben we met de kinderen uitgevoerd in maquettes op de schaal 1:25, de schaal van Madurodam." Uit die acht maquettes werden uiteindelijk via verkiezingen drie winnende gebouwen gekozen, die voor iedereen herkenbaar waren en geschikt voor opname in het miniatuurpark.

Inhakend op de problemen die men had ervaren met het referendum, werd bedacht democratische verkiezingen te houden onder de schoolkinderen. Overal op het eiland werden posters Statia Vote opgehangen. Hendrikx: "In de sociale arena van de kinderen paste dit prima. We sloten weliswaar de volwassenen buiten, maar het mooie was eigenlijk dat er nog een verkiezing was rond die tijd, dus de 'echte' politieke discussie gonsde erdoorheen. Het was op het eerste gezicht verwarrend welke poster waarbij hoorde, maar dat maakte het extra bijzonder." Op de daadwerkelijke verkiezingsdag trok Statia alles uit de kast, de echte stembussen werden ter beschikking gesteld, de stemcommissie was bijeengeroepen, de stemhokjes werden opgesteld en de gezaghebber was erbij. "Het kon niet mooier, alles ging volgens het boekje van een echte verkiezing. Het was een waar evenement, waar de community de lol, maar ook het beláng van inzag. En misschien wel het allerbelangrijkste, hun stem werd in elk geval nu wel gehoord."

Filmpje dat is gemaakt op St. Eustatius met de schoolkinderen.

Bij het maken van de maquettes met de schoolkinderen kwam ook nog een lesje architectuur om de hoek kijken. Er werd bijvoorbeeld ingezoomd op de verschillende stenen en hoe die gebruikt worden voor verschillende doeleinden in de bouw en hoe je dat kunt uitbeelden. Overigens kregen de kinderen vooraf ook al uitleg van Walter Hellebrand, Monuments Director van de Sint Eustatius Historical Foundation over het Antilliaans Erfgoed en Pink Pony Express had hen verteld over Madurodam.

De drie uiteindelijke winnaars onder de landmarks waren de Franklin Delano Roosevelt Airport, fort Oranje en de Bethel Methodist Church. Op de gekozen gebouwen zelf werd een tastbaar gedenkteken achtergelaten in de vorm van een ingemetselde gouden steen bij het fort, een gouden steen op het altaar in de kerk en één op een plateau op het vliegveld. Twee maanden stonden de maquettes uitgestald in het Sint Eustatius Historical Museum, waarna Hendrikx ze uit elkaar haalde en in twee koffers mee naar Nederland nam, waar ze tot 27 april tentoongesteld stonden in Felix Meritis in Amsterdam.

Symbolische zegen

"Momenteel zijn we bezig met het samenstellen van een comité van aanbeveling en er zal binnenkort een brief aan de koning worden verstuurd. We willen zijn symbolische zegen over de maquettes. Uiteraard zijn er ook contacten met Madurodam, zij zijn als bedrijf opeens mede een platform geworden voor staatkunde in miniatuurvorm, maar ze staan positief tegenover het plan."

Het kunstenaarscollectief Pink Pony Express wil na dit project ook beginnen op Curaçao. Ze vermoeden dat het daar anders zal zijn. "We verwachten scherpere tegenstellingen. We zoeken nog naar een manier om een zo groot mogelijk deel van de gemeenschap te bereiken en te laten deelnemen, maar de manier waarop je dat moet aanpakken, daarop broeden we nog." Zo hebben ze bijvoorbeeld voor wijze raad Instituto Buena Bista op Curaçao benaderd, een educatief instituut dat jonge mensen opleidt tot kunstenaars.

"Ons ultieme doel is pas bereikt als de unieke Caribische delen van het Koninkrijk te bewonderen zijn in Madurodam - en de relatie tussen Nederland en de eilanden en tussen de eilanden onderling in een nieuw perspectief geplaatst wordt. We bieden geen kant en klare oplossingen, maar proberen een perspectiefverschuiving teweeg te brengen. Dat is wat onze kunst beoogt. Elke bijdrage die we daarin kunnen leveren, geeft ons voldoening." Oftewel, elke afstand die hun eigen pony express aflegt, is immers weer een stapje dichterbij het grote doel.

Beroep op non-conformiteit bij gebreken

Na vijf maanden terug te zijn op het eiland was het zover. Een van mijn beste vrienden kwam met vakantie naar Curaçao. We hebben uiteraard over van alles en nog wat gesproken, doch meer over onze wens tot het bezitten van een woning. Gaan we voor het kopen van een stuk grond en bouwen we daarop een huis met een Jan Des Bouvrie-tintje of kiezen we juist voor een al bestaande woning?

Tekst: **Roangelo Lodewijks**

Zoals gebruikelijk, gingen wij in de hoedanigheid van advocaten een discussie aan om elkaar ervan te overtuigen welke de beste keuze zou zijn. Tijdens deze discussie kwam ook naar voren wat de consequenties mogelijk zouden kunnen zijn bij het kopen van een woning. Wat zou de koper kunnen doen op het moment dat hij na het kopen van een woning, geconfronteerd wordt met gebreken? Dientengevolge ga ik hierna aandacht besteden aan de mogelijkheid voor de koper tot een succesvol beroep op non-conformiteit bij constatering van gebreken na het kopen van een woning.

Het gebeurt regelmatig dat de koper van een woning er na verloop van tijd achter komt dat er aan de woning gebreken kleven, dan wel dat niet is geleverd conform wat is overeengekomen. Verborgen gebreken aan een koopwoning leiden vaak tot procedures. Deze procedures zijn meestal het gevolg van gebreken waarvan de verkoper zegt dat hij ze niet kende, en bij gebreken die veel ernstiger zijn dan ze aanvankelijk leken.

Op het moment dat u verborgen gebreken aan uw nieuwe woning ontdekt, kan er sprake zijn van non-conformiteit. Non-conformiteit staat opgenomen in artikel 17 van boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en betekent dat het gekochte niet de normale eigenschappen bezit die u als koper daarvan mocht verwachten. Mogelijke gevolgen van non-conformiteit zijn dat de koopovereenkomst ofwel geheel of gedeeltelijk kan worden ontbonden ofwel de verkoper kan worden veroordeeld tot herstel van de gebreken of tot het betalen van schadevergoeding. Een veel voorkomend voorbeeld hiervan is de aanwezigheid van witte mieren die hout aantasten. De hoofdregel is: wanneer de verkoper ergens mee bekend is, hij daarvan ongevraagd melding moet maken. Dit noemen we de meldingsplicht.

Staat het geconstateerde gebrek normaal gebruik van uw woning in de weg, dan is de weg naar aansprakelijkheid van de verkoper redelijk kort. De verkoper is in principe aansprakelijk, zelfs op het moment dat hij zelf niet van het gebrek op de hoogte was. Maar dit betekent niet dat u als koper zonder meer een huis kunt kopen en bij het constateren van gebreken, te allen tijde een succesvol beroep op non-conformiteit kunt bewerkstelligen en schadevergoeding eisen van de verkoper. Als koper heeft u een onderzoeksplicht. Blindelings kopen en afgaan op algemene omschrijvingen in advertenties legt de lat om de verkoper alsnog voor een verborgen gebrek aansprakelijk te stellen zeer hoog.

In een zaak van 31 maart 2004 heeft het Gerecht geoordeeld dat naarmate een woning ouder is, er meer onderzoek van de koper mag worden verwacht. Gelet op de ouderdom van een huis, dient de koper rekening te houden met eventueel achterstallig onderhoud dat op korte termijn dient te worden verricht, ook al was de noodzaak daartoe ten tijde van de verkoop niet direct zichtbaar. In dit geval was de verkoper niet aansprakelijk. Maar op het moment dat de door de verkoper onbekende gebreken zich manifesteren in concrete overlast die zodanig ernstig is dat een normaal gebruik van de woning wordt verhinderd, kan hij wel aansprakelijk worden gesteld. Aldus, niet elke onvolkomenheid aan een woning levert non-conformiteit op.

U kunt als koper van een woning niet alleen bij de verkoper terecht. In sommige gevallen kan het echter voor de hand liggend zijn om de verkoopmakelaar aan te spreken. Bijvoorbeeld wanneer bij de verkoper vermoedelijk geen verhaal van de schade mogelijk is. Van een makelaar mag immers worden verwacht dat hij zorgvuldigheid betracht, ook jegens derden zoals de koper. De vraag of een makelaar aansprakelijk kan worden gesteld, kan echter niet eenduidig worden beantwoord. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat bij vastgoedtransacties steeds alle omstandigheden van het geval moeten worden meegenomen. Het recht zit in de feiten.

Gezien het bovenstaande hangt iedere rechterlijke beslissing bij een beroep op non-conformiteit uiteindelijk sterk af van de specifieke omstandigheden van het geval. Aangezien de jurisprudentie over dit onderwerp uiteenlopend is, is het raadzaam om in geval van een (mogelijke) non-conformiteit tijdig een advocaat in te schakelen om alle relevante omstandigheden in kaart te brengen en de nodige bewijzen te verzamelen.

Mr Roangelo Lodewijks is als advocaat werkzaam bij SMS Attorneys at Law waar hij zich bezighoudt met de algemene rechtspraktijk.

Puzzels.

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL
1 Wereldzee, 7 les nemen, 11 deel van een lans, 12 nauwgezet, 14 Amerikaanse staat, 16 vlaktemaat, 17 ontzag, 20 plaats in Duitsland, 22 sluier, 24 rivier (Sp.), 25 plaats in Frankrijk, 26 Bijbelse figuur, 27 Bijbelse figuur, 28 Zuid-Amerikaanse dans, 31 cijferindicatie met vloeibare kristallen, 33 pijnlijk gevolg, 36 ijkmeester, 37 dreef, 39 overzetboot, 40 verschrompeling, 42 familielid, 44 in de tuin werken, 45 patroon, 46 eerstgeborene.

VERTICAAL
2 Vliegtuigromp, 3 wijkplaats, 4 appendix (afk.), 5 rivier in België, 6 vogel, 7 hard klinkend, 8 slot, 9 oefentijd, 10 geweldig, 13 wie trimt, 15 nostalgie, 16 schade aan een schip, 18 vleesrooster, 19 strafwerktuig, 21 bloem, 23 een en ander, 25 gemalin van Aegir, 29 kleintje, 30 slaapplaats, 32 aanspraak, 34 deel van een etmaal, 35 aanvankelijk, 37 vrouwelijk zoogdier, 38 rivier in Spanje, 41 diepte tussen twee zandbanken, 43 mannelijk dier.

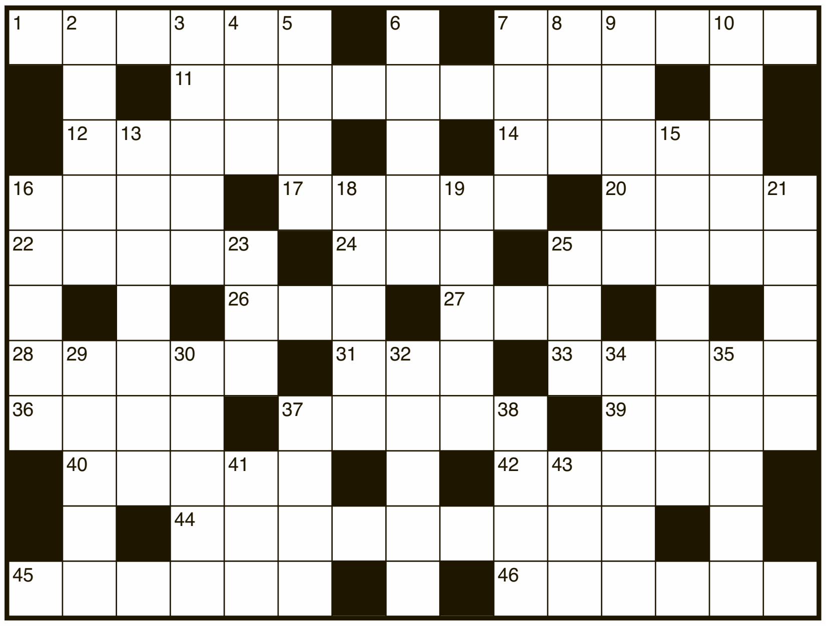

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Brandon Ponson
Neptunusstraat 5
Aruba

Aura Scoop
Paseo Koral Specht 2
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2 tijdens kantooruren. Bonaire: Shon Ma Carolina, Kaya Nikiboko Noord 18.

Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel.
Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744.

SUDOKU

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

LIGHT

		4		6	8	2		
8		3		9				7
					7		5	
9		2	8					1
	4			2			9	5
3	6						4	
	2		6	8			1	
			4	7	5	9		
		5		1		7		

HEAVY

	7	9						3
								5
8						1		
2		3						
			2	3	5			1
6				1			4	
	4		8					
		5						
			1	2		6		7

OPLOSSINGEN VORIGE KEER

Light

5	9	2	7	8	1	6	4	3
3	7	1	5	4	6	9	2	8
8	6	4	3	9	2	1	5	7
6	4	9	1	5	3	8	7	2
1	2	8	4	6	7	3	9	5
7	5	3	9	2	8	4	6	1
9	3	7	2	1	4	5	8	6
2	8	5	6	3	9	7	1	4
4	1	6	8	7	5	2	3	9

Heavy

2	9	5	6	1	3	7	4	8
3	6	8	2	4	7	9	1	5
7	4	1	9	5	8	6	3	2
9	2	7	5	6	1	3	8	4
5	8	4	3	2	9	1	6	7
1	3	6	7	8	4	5	2	9
8	5	9	4	3	6	2	7	1
6	1	2	8	7	5	4	9	3
4	7	3	1	9	2	8	5	6

Cryptogram:
Horizontaal: 3. Onmacht; 6. peppil; 8. spit; 11. tocht; 13. wasem; 14. nopjes.
Verticaal: 1. Knip; 2. waals; 4. haai; 5. spitsen; 7. pickup; 9. post; 10. tom; 12. twee.
Woordzoeker:
TOVERKUNST

ZWEEDSE PUZZEL

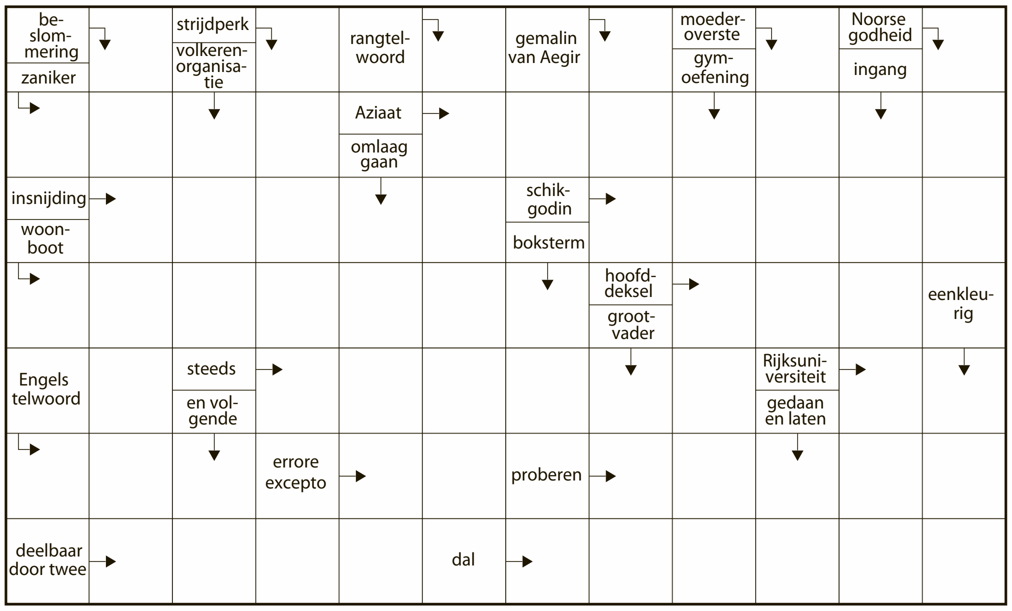

CRYPTOGRAM

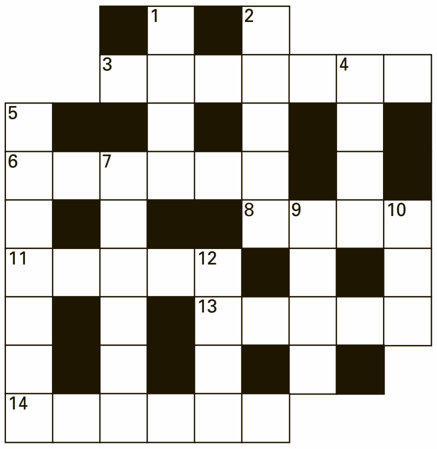

HORIZONTAAL:
3. Geschikte waarden voor een jachtterrein (7); **6.** Half om half een loods (6); **8.** Muziek en toneel (4); **11.** Beer in een wagentje (5); **13.** Onderwijs om in een file te staan ? (5); **14.** Loop je vast aan zee? (6).

VERTICAAL:
1. Waterstof (4); **2.** Boom aan de kant in Engeland (5); **4.** Vrouw die geschaakt wordt (4); **5.** Staat leuk bij een lolbroek (7); **7.** Omtrent 't verdwijnen van de raadsman (6); **9.** Geen literatuur, maar het vee lust er wel pap van! (4); **10.** Doe iets aan de dorst naar kennis! (3); **12.** De maten van een palm (4).

WOORDZOEKER

D	A	D	E	L	P	R	U	I	M	R	E	T
R	O	P	H	A	A	L	B	R	U	G	N	V
A	R	C	C	R	A	Y	O	N	A	E	B	E
C	K	R	B	Z	R	F	O	D	M	G	L	R
T	A	I	A	E	O	N	K	U	N	D	I	G
I	A	V	R	R	Z	R	N	I	T	E	K	E
D	N	A	O	E	E	O	N	T	S	M	V	T
E	P	L	D	W	M	O	N	E	E	E	A	E
R	H	I	N	S	W	A	G	N	R	R	N	N
C	G	T	E	O	T	I	T	D	E	E	G	L
A	B	E	S	P	R	O	E	I	E	N	E	E
D	A	I	B	E	K	N	O	E	N	D	R	G
M	T	T	D	O	K	L	E	F	I	E	U	E
I	N	D	R	I	N	G	E	N	D	E	E	I
U	O	I	N	E	E	G	A	I	L	L	A	P
M	A	G	N	E	E	T	O	V	N	S	F	S

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

ALLIAGE
AMERIKA
BESPROEIEN
BEZONNEN
BLIKVANGER
BONGO
CADMIUM
CHLOROFORM
CRAYON
CREDITCARD
DADELPRUIM
DUITENDIEF
EIFEL
INDRINGEND
LAYOUTMAN
MAGNEET
MATINEE
MERENDEELS
MODDERIG
MONUMENT
NORNEN
ONKUNDIG
ONZEDIG
OPHAALBRUG
ORKAAN
PIEPKLEIN
RIVALITEIT
SEREEN
SPIEGELNET
STOOF
VAZAL
VERDENKING
VERGETEN
VLEUG
WERKDAG
WONING

© Puzzelland/150516

Zweedse puzzel

■	P	■	D	■	P	■	D	■	G	■	A
H	A	A	R	■	L	U	I	H	E	I	D
■	P	L	A	T	O	■	P	A	N	N	E
G	R	A	A	I	E	N	■	M	A	N	■
■	I	■	I	S	R	A	E	L	■	A	G
A	K	S	■	S	T	■	M	A	G	M	A
■	A	C	C	U	■	N	A	P	R	E	T

Prijspuzzel

G	E	L	D	K	A	S	■	S	C	H	R	E	D	E
L	■	I	■	O	■	P	L	O	■	I	■	R	■	I
I	V	M	■	B	L	A	A	S	J	E	■	R	IJ	S
M	■	B	O	E	I	■	C	■	A	R	N	O	■	E
P	R	A	T	■	A	D	H	O	C	■	E	R	E	N
■	A	■	T	R	I	O	■	O	K	E	R	■	R	■
A	K	T	E	■	S	T	R	I	P	■	T	E	A	K
M	■	E	R	G	O	■	A	■	O	O	S	T	■	N
O	U	D	■	A	N	D	A	N	T	E	■	U	S	A
R	■	E	■	D	■	A	P	O	■	T	■	D	■	R
F	E	R	V	E	N	T	■	L	E	S	S	E	P	S

Beroep onder de loep.

Milou Niesten, slechts 23 jaar, is een grote uitdaging aangegaan. In juli 2014 emigreerde zij naar Curaçao om in maart zelfstandig aan de slag te gaan als eerste huidtherapeut op het eiland bij Body Laser Therapy. Een dame met pit, die exact weet wat zij wil.

Tekst en foto: **Marja Berk**

Wat houdt je werk in?

"Als huidtherapeut werk je met een zieke huid. Het verschil met een schoonheidsspecialiste is, dat zij met een gezonde huid werken. Dit is medischer, alhoewel ik me ook kan voorstellen dat het een cosmetisch effect heeft wat ik doe." Wat bedoel je daarmee? "Nou kijk", zegt ze, "het kan voorkomen dat ik ontsierende pigmentvlekken in het gezicht behandel. Ik werk daarvoor met laser, maar kan ook vetvermindering of omtrekvermindering bewerktstelligen. Iemand met een wond, littekenvorming of acné kan eveneens bij mij terecht of voor het verwijderen van een tattoo." Er staat nog uitbreiding van behandelingen op het programma, maar Niesten doet het in eerste instantie even rustig aan om daarna door te stomen naar andere behandelingen. "Ik heb in eerste instantie voor startbehandelingen gekozen."

Hoe lang doe je dit werk al?

"Nou, dat is natuurlijk nog niet zo lang. Ik ben in juni 2014 afgestudeerd aan een 4-jarige hbo-opleiding en ben direct daarna verhuisd naar Curaçao en op zoek gegaan naar een baan. Dit bedrijf doe ik nu samen met een arts en het werk als zelfstandige bevalt me prima."

Wat vind je het leukste aan je werk?

Niesten lacht en zegt: "Het is natuurlijk een cliché, maar ik vind het fijn als mensen tevreden de deur uitgaan. Als ik iemand echt met zijn of haar huidprobleem heb kunnen helpen doet me dat goed. Daar doe ik het voor. Sommige mensen hebben zo'n probleem met hun huid en dat is voor hen echt een belasting. Als ik daarbij kan helpen en hen zich beter kan laten voelen, is dat voor mij genoeg. Weet je, ik kan me voorstellen dat iemand erg onzeker wordt van een huidprobleem." Het is ook de variatie in het werk dat Niesten erg leuk vindt. "De microdermabrasie, waar ik ook mee werk, is weer een heel andere techniek dan de laser. Het is een mechanische peeling om dode huidcellen te verwijderen. De huid voelt na de microdermabrasiebehandeling veel gladder en ziet er egaler en mooier uit. Mijn dag ziet er dus nooit hetzelfde uit."

Wat vind je het minst leuke?

"Als ik bij een cliënt tegen een probleem aanloop, waar ik niets aan kan doen. Soms constateer ik iets dat buiten mijn vakgebied valt. Dan verwijs ik iemand wel door, wat natuurlijk ook een vorm van hulpverlening is, maar dan moet ik iemand teleurstellen. Dat vind ik niet leuk. Ik zorg er wel voor dat ze bij het juiste adres komen, maar toch." Tijdens haar stageperiode in Nederland liep ze weleens tegen heftige zaken aan. "Ja, je krijgt tijdens de opleiding een bepaalde weerbaarheid mee, maar ik kan soms echt schrikken van een nare, grote wond. Misschien heeft dat nog met mijn leeftijd te maken en heb ik daarin meer ervaring nodig, maar prettig vind ik het nog steeds niet."

Wat was je geweest als je dit werk niet had gedaan?

"Ik was waarschijnlijk in de verpleegkunde terecht gekomen, maar als kind was mijn wens danseres te worden. Waarom dat niets geworden is? Ik deed een voorlopeiding op een dansacademie in Leiderdorp. Maar het werd me al snel duidelijk dat het niet meer dan een hobby voor me was. Uitgaan was er niet bij en door dat vooruitzicht ben ik afgehaakt. Dat is nou niet echt het leven wat ik in gedachten had", besluit ze lachend.